

Evaluatie uitvoeringsplannen

||-STERK-|| VOOR NOORD

2022-2024
(Najaar 2024)

Evaluatie uitvoeringsplannen Sterk voor Noord najaar 2024

Inhoudsopgave

Evaluatie uitvoeringsplannen Sterk voor Noord najaar 2024.....	1
1. Inleiding	4
1.1 Het programma Sterk voor Noord	4
1.2 Toelichting opgaven	5
1.3 Waarom deze evaluatie: leren van en richting geven nieuwe plannen	6
2. Governance, hoe is het programma georganiseerd en wordt het aangestuurd?	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Bemensing per opgave	8
2.3 Huidige situatie	9
2.4 Uitkomsten evaluatie met bestuurders.....	9
2.4.1 Aanpak van de evaluatie	9
2.5 Samenvatting en verbeterpunten	10
3. Uitvoeringsplannen	11
3.1 Jeugd en onderwijs	11
3.1.1 Aanpak.....	11
3.1.2 Resultaten.....	11
3.1.3 Aanbevelingen	13
3.2 Jongeren (na primair onderwijs)	14
3.2.1 Aanpak.....	14
3.2.2 Resultaten.....	14
3.2.3 Aanbevelingen	15
3.3 Financiële zelfredzaamheid	15
3.3.1 Aanpak.....	15
3.3.2 Resultaten.....	16
3.3.3 Aanbevelingen	17
3.4 Fijn en Veilig wonen.....	18
3.4.1 Aanpak.....	18
3.4.2 Resultaten.....	18
3.4.3 Aanbevelingen	20
3.5 Communicatie en ondersteuning aan partners door het programma.....	21
3.5.1 Aanpak.....	21
3.5.2 Resultaten.....	21

3.5.3 Aanbevelingen	23
4. Aanbevelingen	25
4.1 Samenwerking partners	25
4.2 Resultaten	25
4.3 Governance	25
4.4 Opzet nieuwe uitvoeringsplannen	26
Bijlage 1 Rapportage evaluatie Governance	27
1. Inleiding	28
Samenstelling bestuur	28
Overlegstructuur.....	28
Rondetafelgesprekken	29
2. Terugblik bestuurlijke samenwerking	30
Wat gaat er goed?.....	30
Wat kan beter?	31
Bijlage 2 Uitvoeringsplan Jeugd en onderwijs	33
Bijlage 3 uitvoeringsplan Financiële zelfredzaamheid	36
Bijlage 4 uitvoeringsplan Fijn en veilig wonen	41

1. Inleiding

1.1 Het programma Sterk voor Noord

Gemeente Leidschendam-Voorburg wil een gemeente zijn waar alle inwoners een kansrijke toekomst hebben. Met het programma Sterk voor Noord wordt dit ook voor alle inwoners van Leidschendam-Noord bereikt. In het programma is de volgende ambitie centraal gesteld:

Samen zorgen we ervoor dat de achterstanden in Leidschendam-Noord op het gebied van onderwijs, financiële zelfredzaamheid en wonen worden ingelopen, en in een periode van 20 jaar stijgen naar het gemiddelde niveau van de gemeente Leidschendam-Voorburg.

Voor een geslaagde aanpak is een nieuw perspectief voor inwoners nodig. In het programma werken inwoners, gemeente, corporaties, maatschappelijke partners, zorginstellingen, scholen, het bedrijfsleven en de politie hier gezamenlijk aan. Eind 2021 hebben zij de Deal voor Noord getekend en zich daarmee gecommitteerd aan langdurige inzet voor Leidschendam-Noord om de ambitie te realiseren. De verwachting is dat het een generatie duurt om de achterstanden in te lopen, daarom is inzet op dit programma de komende 20 jaar nodig.

De ambitie is vertaald naar 3 opgaven en bijbehorende doelen voor Leidschendam-Noord:

1. Jeugdigen die opgroeien in Leidschendam-Noord hebben gelijke kansen op het ontwikkelen van talenten en vaardigheden
2. Inwoners in Leidschendam-Noord kunnen zich financieel goed redden en doen mee naar vermogen
3. Prinsenhof en De Heuvel/Amstelwijk zijn diverse wijken waar inwoners prettig en veilig wonen

Deze opgaven zijn opgenomen in het programmaplan en vormen gedurende de looptijd van het programma de leidraad. In het programmaplan is de huidige én de gewenste situatie per opgave beschreven en zijn streefcijfers opgenomen waar de partners na 10 en na 20 jaar willen staan. Er wordt door inwoners en partners al veel geïnvesteerd in Leidschendam-Noord. Het is belangrijk dat partners goed van elkaar weten wat ze doen. Meer informatie over het aanbod staat in de eerder opgestelde startnotitie en is (deels) verwerkt in de opgaven. Om de inzet op de thema's onderwijs, financiële zelfredzaamheid en wonen te laten slagen, is een stevige aanpak op overlast en criminaliteit onmisbaar. Criminaliteit ondermijnt het vertrouwen van inwoners in de samenleving. Door in dit programma integraal

te werken, verbinden partners de harde kant (aanpak rondom veiligheid) met de zachte kant (aanpak in sociaal domein). Daarbij houden partners oog voor de samenhang met de leefomgeving en sociale cohesie.

Om de ambitie en doelen voor de lange termijn te bereiken, werken de partners van Noord aan concrete acties. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 zijn deze opgenomen in uitvoeringsplannen. Door de langjarige ambitie en opgaven concreet te maken in uitvoeringsplannen met een looptijd van 3 tot 4 jaar, wordt er gefaseerd toegewerkt naar de gewenste situatie in 2041 en blijft er ruimte om in te spelen op wat er nodig is in Leidschendam-Noord.

We zijn nu 3 jaar bezig en nog in de eerste fase van het programma, we leren veel en ontwikkelen door, zoals het programma van de lange adem is, zie je dit ook terug in de resultaten, kleine stappen maken samen uiteindelijk 1 grote stap. De uitvoeringsplannen zorgen dat de partners van Noord gericht en met elkaar samenwerken. Door goed te monitoren of de acties bijdragen aan het realiseren van de doelen, kunnen de partners tijdig bijsturen. Periodiek worden de plannen bijgesteld naar aanleiding van opgedane ervaringen en nieuwe kansen. Ook zullen de plannen in de loop van tijd uitgebreid worden totdat alle doelen zijn bereikt.

1.2 Toelichting opgaven

Jeugd en onderwijs

Een van de doelstellingen van het programma is dat kinderen die opgroeien in Leidschendam-Noord net zoveel kans hebben op het ontwikkelen van talenten en vaardigheden als andere jeugdigen in Leidschendam-Voorburg. Een slechte start werkt door op de prestaties op school, op de uitstroom naar middelbare school en op de kansen op de arbeidsmarkt. Doordat veel jeugdigen met een wieg in Noord op achterstand beginnen, en blijft er talent onbenut. Dit kan verschillende gevolgen hebben: jeugdigen kunnen gedemotiveerd raken en daardoor niet meer hun best doen op school. Dit kan ervoor zorgen dat ze geen aansluiting meer hebben op school en daarom hun heil buiten school gaan zoeken, bijvoorbeeld op straat, waar de gewone normen en waarden worden ingeruild voor “streetvalues”. Ze voelen zich daardoor steeds minder onderdeel van de maatschappij en het systeem.

Dit heeft ook maatschappelijk grote gevolgen. Kansenongelijkheid draagt namelijk bij aan het segregeren van de Nederlandse samenleving. De Onderwijsinspectie trok hier in 2018 sombere conclusies over: er ontstaan in het Nederlands onderwijs bubbels van gelijkgestemden waar leerlingen nauwelijks meer uitkomen in hun verdere leven. Een groeiende groep mensen voelt zich niet gerepresenteerd en besluit simpelweg niet meer mee te doen. Dit is funest voor sociale cohesie en voor het functioneren van een democratie.

Om gelijke kansen te creëren in Leidschendam-Noord en zo ieders talenten te benutten wordt binnen de opgave Jeugd en onderwijs ingezet op de volgende doelen:

1. Minder kinderen groeien op in armoede
2. Leerachterstanden worden ingelopen
3. Kinderen stromen op een hoger niveau uit naar het voortgezet onderwijs
4. Verhoging van de deelname aan voor- en vroegschoolse educatie

5. Ouderbetrokkenheid wordt vergroot
6. Meer kinderen hebben een gezond gewicht en een positief zelfbeeld
7. Een doorlopende lijn van school naar werk

Financiële zelfredzaamheid

Volgens het Nibud is iemand financieel redzaam wanneer hij weloverwogen keuzes maakt, zodanig dat zijn financiën in balans zijn op zowel de korte- als op de lange termijn. Dat is niet alleen op het moment dat iemand zelf al zijn geldzaken kan regelen, maar ook dat iemand weet wanneer hij hulp zou moeten invoeren. Wanneer mensen niet financieel redzaam zijn, is de kans op (problematische) schulden groot. Deze schulden zorgen voor veel stress en andere problemen. Het is daarom belangrijk dat inwoners in Leidschendam-Noord zich financieel goed kunnen redden en meedoen naar vermogen. Om de financiële zelfredzaamheid te stimuleren wordt enerzijds ingezet op een inkomen uit werk en anderzijds op educatie, om de zelfredzaamheid te vergroten. Daarnaast wordt meedoen in de samenleving bevorderd. Voor de opgave Financiële zelfredzaamheid zijn de volgende doelen vastgesteld voor Leidschendam-Noord:

1. Meer wijkbewoners krijgen laagdrempelige financiële hulp
2. Meer wijkbewoners beheersen de Nederlandse taal goed
3. Meer wijkbewoners zijn aan het werk en/of doen actief mee aan de samenleving
4. Meer wijkbewoners kunnen gemakkelijker rondkomen
5. Er is meer sprake van ondernemerschap dat past bij de wijken

Fijn en veilig wonen

Wanneer de wijken Prinsenhof en De Heuvel/Amstelwijk diverse wijken zijn waar inwoners prettig en veilig wonen, is er mogelijk meer contact tussen inwoners. Dit kan ervoor zorgen dat inwoners elkaar makkelijker helpen en dat er een groep inwoners komt wonen die anderen kan helpen.

Om te zorgen voor diverse wijken waar het prettig en veilig wonen is, zijn daarom voor de opgave Fijn en veilig wonen de volgende doelen vastgesteld:

1. Ingrepen in de (toewijzing van de) woningvoorraad moeten ervoor zorgen dat er meer gemengde woonmilieus gerealiseerd worden. Zodat woonruimte beschikbaar komt voor de sociale stijger en nieuwe bewoners met midden- en hoge inkomens
2. De afval- en ongedierte problematiek wordt verminderd
3. Jonge aanwas in de criminaliteit wordt voorkomen
4. Overlast, sociale problemen en criminaliteit wordt verminderd
5. Meer wijkbewoners voelen zich veilig in hun eigen wijk
6. Meer wijkbewoners voelen zich verbonden met elkaar en met hun wijk

1.3 Waarom deze evaluatie: leren van en richting geven nieuwe plannen

Omdat de plannen in 2024 resp. 2025 aflopen en het bijstellen van de plannen noodzakelijk is, is dit ook het moment om te evalueren of de huidige werkwijze binnen het programma heeft geholpen om aan de doelen te werken.

Met de evaluatie is op een aantal zaken ingezoomd:

1. Governance, hoe is het programma georganiseerd en hoe wordt het aangestuurd?

2. De uitvoeringsplannen, hoe zijn de plannen tot stand gekomen en aan welke doelen hebben ze bijgedragen?

De volgende vragen zijn met deze evaluatie beantwoord:

1. Kan de samenwerking tussen de partners beter en wat is daar dan voor nodig?
2. Hebben de acties en de organisatie rondom de uitvoeringsplannen bijgedragen aan het realiseren van de doelen?
3. Is er een aanpassing in de governance nodig?
4. Op welke manier kunnen de nieuwe uitvoeringsplannen het beste worden opgesteld?

2. Governance, hoe is het programma georganiseerd en wordt het aangestuurd?

2.1 Inleiding

Vanaf de start zijn er een aantal ontwikkelingen geweest zoals bestuurlijke wisselingen 3 wethouders, 3 burgemeesters en wisseling van de programmamanager. Maar ook bij de partners zijn bestuurders vertrokken en zijn er nieuwe bestuurders gekomen.

In het programmaplan is opgenomen dat er gewerkt wordt met een bestuur, bestaand uit partners, die zo nodig de vertegenwoordiging zijn van de sector, de wethouder vertegenwoordigt de partners die in de directe lijn gesubsidieerd worden en de gemeentelijke organisatie.

Bij aanvang bestond het dagelijks bestuur uit:

Burgemeester (voorzitter), Politie, GGD, JGZ, Spinoza (vertegenwoordiger sector VO), Panta Rhei (vertegenwoordiger sector PO), Vlietkinderen (vertegenwoordiger kinderopvang), Limor (vertegenwoordiger sector GGZ), Wethouder (vertegenwoordiger gesubsidieerde partners en gemeentelijke afdelingen), Directeur Sociaal Domein en Programmamanager.

Het bestuur kwam zes wekelijks bij elkaar en in dit overleg werden ontwikkelingen in de wijk en de voortgang van het programma besproken. In 2022 was dit met name het opstellen en vaststellen van de uitvoeringsplannen.

2.2 Bemensing per opgave

Eind 2022 waren de uitvoeringsplannen vastgesteld en kon er gewerkt worden aan het uitvoeren van de acties. In deze periode is besloten om per opgaven een projectleider aan te trekken die het uitvoeringsplan kon coördineren en zorgdragen voor de randvoorwaarden zodat de partners de afgesproken acties konden uitvoeren. Ook het monitoren van de voortgang, acties bijstellen en nieuwe acties helpen op te starten behoorde tot hun rol. Zij zetten ook in op de verbinding met en activeren van inwoners en de gemeentelijke afdelingen.

Ook is er in samenwerking met Vidomes een leefbaarheidsregisseur aangesteld, deze rol hebben we gecombineerd met de bestaande rol van gebiedsregisseur binnen de gemeente. Hierdoor is deze de gehele week beschikbaar voor de wijk.

Vanuit het dagelijks bestuur kwam de vraag hoe zij beter bij de 3 opgaven konden aansluiten. Hieruit is voortgekomen dat er per opgave trekkers kwamen. Deze trekkers zijn naast de dagelijks bestuursleden gezocht bij de meeste actieven partners in de wijk.

Jeugd en Onderwijs: bestuurder Vlietkinderen en bestuurder Panta Rhei (ook bestuurder Lukas, betrokken)

Financiële zelfredzaamheid: bestuurder Bibliotheek en bestuurder Woej

Fijn en Veilig wonen: bestuurder Vidomes en Teamchef Politie (ook bestuurder Wooninvest betrokken)

Jongeren: bestuurder Sport en Welzijn, bestuurder Spinoza

2.3 Huidige situatie

Het huidige bestuur is uitgebreid met de partners die ook trekker van een opgaven zijn geworden. Ook de bestuurder van Fontijnenburg is toetreden tot het bestuur. Maandelijks is er stand up met de trekkers die elkaar bijpraten, bevragen en een thema bespreken. Hierbij zijn ook de projectleiders, directeur Sociaal Domein, wethouder en programmamanager aanwezig.

Het Dagelijks bestuur, omgedoopt tot algemeen bestuur, komt twee keer per jaar bij elkaar vooraf aan de partnernetwerkbijeenkomst. Die ook twee jaarlijks wordt gehouden. Met als doel dat de bestuurders ook aanwezig zijn bij de partnernetwerkbijeenkomst. In de praktijk is de aanwezigheid bij de aansluitende bijeenkomst niet voor iedereen mogelijk gebleken.

In het algemeen bestuur wordt gesproken over de voortgang en nieuwe ontwikkelingen die aanstaande zijn en waarop zij hun feedback kunnen geven. En bestuurders kunnen vanuit hun eigen werkveld vraagstukken inbrengen die binnen het programma opgepakt kunnen worden.

Er is veelvuldig contact per opgave tussen trekkers en projectleider om af te stemmen en acties af te spreken.

Het programmateam, programmamanager samen met de projectleiders, gebieds- en leefbaarheidsregisseur, communicatieadviseur en communicatiemedewerker en de participatieconsulenten komen tweewekelijks samen om de voortgang en uitvoeringszaken met betrekking tot het programma te bespreken.

Drie wekelijks is er bestuurlijk overleg tussen wethouder, directeur sociaal domein en programmamanager.

Enkele keren per jaar is er afstemming tussen de burgemeester, wethouder, directeur en programmamanager.

2.4 Uitkomsten evaluatie met bestuurders

2.4.1 Aanpak van de evaluatie

In twee groepen van bestuurders is er aan de hand van vragen (bijlage) met elkaar gesproken over de ervaringen met het programma tot nu toe.

De bestuurders van de volgende organisaties hebben aan de evaluatie.

Sessie 1. wethouder, Limor, Vlietkinderen, S&W

Sessie 2. Burgemeester, Directeur Sociaal Domein,

Vidomes, politie, Panta Rhei,

De uitkomsten van deze sessie zijn nog voorgelegd aan de bestuurders (GGD, Spinoza en Fontijnenburg) die niet aanwezig konden zijn bij de sessies. Hierop hebben is nog gereageerd, opmerkingen zijn verwerkt. Het gehele verslag is opgenomen als bijlage 1.

2.5 Samenvatting en verbeterpunten

Hoewel de structuur en samenwerking van bestuur en trekkers en de overlegmomenten als positief worden ervaren, bestaat er wel onduidelijkheid over de rollen en verantwoordelijkheden van bestuur en trekkers. Dit speelt met name bij nieuwe bestuursleden, maar ook voor degene die al langer deel uitmaken van het bestuur geldt dat zij in het begin erg zoekende waren naar wat van hen nu verwacht werd. Soms leidt het ook tot ongemakkelijke situaties met samenwerkingspartners omdat bestuursleden zowel in bestuur zitten als in de uitvoering.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- Rol en verantwoordelijkheden van programmamanager ten opzichte van bestuur. Wat mag deze functionaris zonder het bestuur?
- Duidelijkheid over besluitvormingsprocessen en heldere besluitvorming.
- Inzicht in verdeling van gelden.
- Positionering programmateam, inclusief huisvesting.

Een ander verbeterpunt betreft het betrekken van bewoners. De wens is om dit meer te gaan doen en de participatie van bewoners te versterken. Het betrekken van bewoners bevordert het eigenaarschap en maakt dat met het programma meer kan worden aangesloten bij degenen om wie het gaat en wat er speelt in de wijk. In het kader hiervan is de wijkraad nog benoemd. Ook is gesproken over community vorming. Dit zou een mooi strategisch thema kunnen zijn voor het bestuur om op te pakken.

Verder is er behoefte aan meer verbinding tussen alles wat er gebeurt binnen de gemeente, en binnen het programma. Dit sluit ook aan bij het bovenstaande omtrent het voorkomen dat het programma Sterk voor Noord een nieuwe zuil wordt binnen de gemeente.

Allereerst wordt aangegeven dat er veel overlap zit tussen de overleggen van de diverse subsidietafels en programma's binnen de gemeente. Het zou fijn zijn als dit beter op elkaar wordt afgestemd. Daarnaast willen de bestuursleden meer samenhang tussen de verschillende onderdelen – pijlers en acties - binnen het programma Sterk voor Noord. Meer op zoek gaan naar dwarsverbanden en deze benutten. De suggestie om te gaan werken met kleine werkgroepen aan onderwerpen over de drie pijlers heen is een mogelijkheid hiertoe. En het formuleren van gezamenlijke doelen om op te sturen kan helpend zijn.

Verder is er geconstateerd dat er vanuit het programma(partners) nog onvoldoende vernieuwende initiatieven ontstaan. Weliswaar weten partners elkaar beter en makkelijker te vinden en kunnen zaken sneller geregeld worden (en dat is al een hele winst), maar het blijft veelal regulier werk en 'van hetzelfde'. Nieuwe wegen bewandelen gebeurt nog te weinig.

3. Uitvoeringsplannen

De uitvoeringsplannen zijn in een aantal sessie met partners en inwoners in 2022 opgesteld. Het beschikbare geld is gemacht met de benodigde middelen bij de verschillende opgaven.

De projectleiders zijn over de verschillende acties met de beoogde partners in gesprek gegaan om afspraken te maken over de uitvoering van de acties.

In onderstaande paragrafen worden de ervaringen hiermee beschreven en ook tot welk resultaat dit heeft geleid.

3.1 Jeugd en onderwijs

3.1.1 Aanpak

Het schrijven van het 1^e Uitvoeringsplan Jeugd en onderwijs 2022-2025 is destijds getrokken door voormalig Directeur-bestuurder van Vlietkinderen en voormalig directeur van het Integraal Kind Educatie Centrum De Waterlelie. Dat maakte dat er in het uitvoeringsplan een nadruk lag op die twee organisaties en dat de andere thema's wat minder concrete invulling hadden gekregen. Met name de bestuurder van Vlietkinderen was een groot ambassadeur van zowel het thema als het programma Sterk voor Noord.

Beide directeuren zijn in de loop van de twee jaar dat het plan is uitgevoerd elders gaan werken. De directeur-bestuurder van Vlietkinderen werd tijdelijk vervangen. Het tijdelijke bestuur van Vlietkinderen bestond uit 3 managers die een goede schakel waren tussen beleid en uitvoering, waarmee het initiatief van bijvoorbeeld de stoeltjesgroep (nu VE +) in een stroomversnelling kwam. De nieuwe trekker voor het programma bij Vlietkinderen is inmiddels echter ook vertrokken en werd vervangen door de nieuwe bestuurder van Vlietkinderen. De functie van directeur van De Waterlelie werd opgeheven en werd samengevoegd met de functie van directeur van de school. Daarmee had de nieuwe directeur een zwaardere en meer op de school gerichte functie. Ook kwam er een nieuwe bestuurder van Pantha Rei, die zijn tijd moet verdelen tussen de vele scholen (en gemeentes) die onder het bestuur vallen. Daarnaast is in het tweede jaar van de uitvoering ook de school De Trampoline toegetreden tot het programma, met daarmee een additionele bestuurder (van Lucas Onderwijs). De wisselingen maakten dat het even zoeken was naar een nieuwe manier van werken. Desondanks zijn nagenoeg alle voorgenomen acties uit het uitvoeringsplan uitgevoerd.

Ook is in juli 2024 de nieuwe Lokale Educatieve Agenda aangenomen door de raad (in mei werd de LEA al door de Stuurgroep Jeugd en onderwijs aangenomen.) De LEA kent grotendeels dezelfde thema's als die zijn opgenomen in het uitvoeringsplan 2022-2025. Ondanks dat dit uitvoeringsplan nog een jaar zou kunnen doorlopen, is het gezien alle hierboven genoemde ontwikkelingen logisch om een update te doen en de prioriteiten voor de komende 2 jaar in Noord opnieuw te formuleren.

3.1.2 Resultaten

Een uitgebreid overzicht van de (behaalde) resultaten van het uitvoeringsplan is te vinden in bijlage 2 op pagina 33.

Verhoging van deelname aan voor- en vroegschoolse educatie

JGZ, kinderopvang en scholen ondernemen diverse initiatieven om ouders (meer) te betrekken en om drempels te verlagen voor opvang en opvoedondersteuning. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van zgn. sleutelfiguren uit de wijk, vaak mensen met een bi-culturele achtergrond en/ of een groot netwerk.

Er is vanuit Kansrijke Start een intensieve oudertraining georganiseerd voor Eritrese ouders met als doel hen meer te betrekken bij het onderwijs en de VE. Deze training is verzorgd door Stichting Nieuwlander, door ervaringsdeskundige inburgeraars. JGZ geeft aan nu veel makkelijker met de ouders te kunnen communiceren en ook al ander gedrag bij de kinderen te zien, wat een veelbelovend resultaat is. Het VOSS-project is verplaatst naar de Waterlelie, om zo de drempel voor de deelnemende vrouwen nog meer te verlagen voor de diensten die daar beschikbaar zijn, waaronder de VE en de opvang. Er is extra inzet gedaan op het Spel- en Opvoedpunt door de uren uit te breiden van de medewerker van Vlietkinderen. Zo kan zij meer tijd besteden om een stap extra te zetten voor ouders, om hen bijvoorbeeld te helpen bij het invullen van formulieren voor de VE.

In het uitvoeringsplan staat de wens opgenomen om de leeftijd te verlagen van 2,5 jaar naar 2 voor de VE.

Er zijn uitwisselingsbezoeken geweest naar Rijswijk en Zoetermeer naar kinderopvang die al met 2 jaar VE aanbieden. Er zijn voor- en nadelen te vinden voor deze aanpak; het vraagt bijv. meer inzet omdat veel kinderen met 2 jaar nog niet zindelijk zijn. De gemeente Rijswijk heeft om de verlaging van de leeftijd financieel haalbaar te maken, ook de criteria voor de VE verscherpt, waardoor er al met al niet meer kinderen worden bereikt maar de kinderen die bereikt worden wel eerder in beeld zijn.

De mogelijkheid voor het starten van speelgroepen wordt onderzocht; op speelgroepen komen ouders mét kinderen al vanaf een jaar of 1. Zo krijgt het kind wel taal en sociale training en wordt de ouder vanaf het begin betrokken.

In Noord hebben 4 VE-groepen in totaal 8 plekken gekregen voor peuters die meer hulp nodig hebben dan regulier beschikbaar is op de VE. Jeugdhulp wordt geboden in de vorm van extra inzet van een pedagogisch medewerker, advies van een gedragswetenschapper en huisbezoeken aan de ouders. Eerdere ervaringen van Dak in Den Haag laten zien dat ouders van de kinderen op de VE+ groepen vaak handelingsverlegen zijn. We onderzoeken of we een aanbod kunnen ontwikkelen voor deze ouders, dat preventief is voor jeugdhulp.

Reflectie:

Uit de cijfers van JGZ is gebleken dat non-bereik van VE (dus kinderen met wel een indicatie maar die niet terecht komen op de VE) eigenlijk relatief laag is. (12%) Ook is het absolute aantal kinderen dat in Noord naar de VE gaat relatief laag ten opzichte van het totaal aantal kinderen.

De groep die VE krijgt is bijvoorbeeld kleiner dan de groep die met achterstand begint in groep 1. We onderzoeken waar dat aan ligt. Zijn er zoveel nieuwkomers? Of zijn er ook veel baby's/ peuters die al te zwaar worden geacht voor de VE maar waar geen alternatief voor is? Wat zegt dat over waar we onze ambitie moeten leggen?

Ouderbetrokkenheid wordt vergroot

Ouderbetrokkenheid is en blijft een voortdurend aandachtspunt voor alle organisaties in de wijk, maar zeker ook voor de scholen. Als ouders betrokken zijn bij wat de leerlingen op school leren, kan er ook thuis een koppeling worden gemaakt met de lesstof en leert het kind sneller en blijft het beter hangen.

Er zijn door alle scholen veel activiteiten ondernomen om ouders zo goed mogelijk bij de school te betrekken. Iedere school doet dat op eigen wijze. Er is 2 keer per jaar een directeuren overleg waarbij deze verschillende manieren ook worden gedeeld met elkaar.

Ouders hebben de jaartraining op de Waterlelie met inzet van een NT2 docent en oudernieuwsbrief afgerond. Hierdoor is hun betrokkenheid bij de school verbeterd en hebben zij hun eigen netwerk vergroot.

De Trampoline wil het educatief partnerschap vergroten en doet dat door ouders uit te nodigen bij de denktank die zij voor het beleid van de school hebben. Daarnaast wil de school ouders van kleuters actief betrekken bij de lessen voor de kleuters zodat thuis doorgeoefend kan worden met taal.

Er is sinds een jaar een brugfunctionaris gestart op de Waterlelie, die ouders helpt bij o.a. het invullen van formulieren en aanvragen van financiële hulp. Dit is een effectieve manier gebleken om meer in contact te komen met ouders en te weten wat er speelt. Er wordt steeds gezocht naar optimale samenwerking met andere dienstverlenende instanties. Ook de Margriet en de Trampoline starten volgend schooljaar met een brugfunctionaris.

Meer kinderen hebben een gezond gewicht en een positief zelfbeeld

Voor de Margriet, de Waterlelie en De Trampoline is door het programma de cofinanciering gedaan voor een bijdrage van het Jeugd Educatie Fonds. Door het fonds worden de Gezonde Lunch, schoolboeken, laptops en schooluitjes bekostigd.

Het project Kind naar Gezonder Gewicht is de afgelopen 2 jaar succesvol gestart in Noord en wordt uitgebreid naar Bovenveen. Bij dit project wordt een verhoogd BMI bij een kind aangegrepen om in gesprek te gaan met de ouders over de situatie in het gezin en wordt hulp op meerdere leefgebieden aangeboden waar nodig. Eind 2023 waren er 33 gezinnen aangemeld en waren 4 trajecten afgerond.

Er zijn bijeenkomsten geweest om de Verrijkte Schooldag als doorontwikkeling van de Brede School te verkennen. De Waterlelie heeft hiervoor geld gekregen van School en Omgeving (rijksregeling). De Verrijkte Schooldag is opgenomen in de LEA – werkgroep 2 en zal daar verder worden verkend en vormgegeven.

Leerachterstanden worden ingelopen

Stichting Studielokalen is opgericht in 2023 door drie Marokkaans-Nederlandse vrouwen die zelf op latere leeftijd naar Nederland zijn gekomen en weten hoe het is om de taal te leren zonder veel ondersteuning. 50 kinderen uit Leidschendam-Noord voor wie Nederlands de 2e taal is en die de taal nog niet voldoende onder de knie hebben krijgen extra taallessen en sociaal-emotionele coaching op zaterdagen. Dit gebeurt per leeftijdsgroep en niveau en in afstemming en overleg met de scholen.

De kinderen en hun ouders zijn zeer betrokken en gemotiveerd om deel te nemen aan dit programma. Kinderen laten een grote vooruitgang zien in spreek-, lees- en schrijfvaardigheid op school (gemeten door de school). Hierdoor wordt het beter mogelijk voor hen om te laten zien wat ze kunnen en om zo het schooladvies te krijgen dat bij hun mentale capaciteit past. De kinderen geven ook aan blijer te zijn en meer ontspannen.

Ouders vragen de begeleiders van Studielokalen om mee te gaan naar de kind gesprekken, waardoor er goed contact is met de school en de docenten. Ouders hebben ook een vertrouwensband met Studielokalen, waardoor zij hen ook benaderen met hulpvragen op ander vlak.

3.1.3 Aanbevelingen

In het huidige uitvoeringplan waren de acties erg specifiek terwijl er veel ontwikkelingen waren. In overleg met de trekkers zijn sommige acties dan ook aangepast, omdat die beter bijdroegen aan de doelen. Ook het intern agenderen van de acties heeft inzet gekost.

Een ontwikkeling is bv het toetreden van alle drie de scholen tot het Jeugd Educatie Fonds en de cofinanciering hiervan. Hiermee hebben alle scholen meer slagkracht gekregen in het oplossen van knelpunten op de eigen school.

In de nieuwe uitvoeringsplannen zou daar meer ruimte voor moeten zijn, zodat partners zelf met initiatieven kunnen komen die passen bij de vraagstukken en ontwikkelingen.

De trekkers van Jeugd en Onderwijs hebben gesuggereerd om voor het volgende uitvoeringsplan beter te omschrijven wat met elkaar te bereiken en daar ook gecoördineerd op in te zetten.

De hoofdthema's blijven staan maar krijgen een betere resultaatomschrijving, zodat het meer richting geeft.

Doorlopende of doorontwikkeling van acties in het volgende uitvoeringsplan zijn o.a.:

- Het thema VVE verbreden naar 'Kinderen die ondersteuning nodig hebben', omdat er veel initiatieven zijn opgestart die dat als doel hebben, de VE + groep, de startklas en de taalondersteuning van o.a. Stichting Studielokalen.
- Ouderbetrokkenheid is zeker een thema dat voor de pijler Jeugd en onderwijs relevant blijft, maar daar hoort ook oudereducatie bij, om ook nieuwe Nederlanders mee te kunnen nemen in de werking van het Nederlandse schoolstelsel en de verwachtingen die er zijn van de rol van ouders.

3.2 Jongeren (na primair onderwijs)

3.2.1 Aanpak

In 1e instantie is het uitvoeringsplan jongeren op een gelijke wijze als de andere plannen tot stand gekomen. Partners en inwoners zijn uitgenodigd acties te benoemen en aan te geven hoe hier uitvoering aan te geven. Toen dit plan door de raad werd aangevuld met amendement, een aanvullend onderzoek te houden, zijn met de resultaten van dit onderzoek nieuwe sessies gehouden. In deze sessies zijn prioriteiten gesteld. Te weten:

- Jongeren zonder startkwalificaties
- Meer activiteiten voor meisjes
- Ouderbetrokkenheid vergroten
- Rolmodellen
- (vrije) tijdsbesteding jongeren

Per onderwerp is er een coalitiegevoerd die aan de slag is gegaan met het onderwerp. Per onderwerp is in bijeenkomst nagedacht hoe vorm te geven aan de actie, wie eigenaar is en wat er nodig is om dit te laten slagen. Daar waar dit voldoende concreet is heeft men een formulier ingevuld waarin dit beschreven is en wat er nodig is,

3.2.2 Resultaten

Jongeren zonder startkwalificaties

Aanvullend op de reguliere aanpak door het team VSV en Doorstroompunt is een bureau gevraagd om contact te leggen met jongeren die het reguliere team niet of zeer moeilijk te pakken krijgen.

Het programmateam heeft een opzet voor de aanpak gemaakt, uitvoering vindt plaats door het bureau.

Het team VSV, leerplicht en doorstroompunt werkt samen met het bureau. Start 1 juli 2024 einde 1 maart 2025. Na de evaluatie van de inzet wordt gekeken of deze aanpak een aanvulling is op de reguliere aanpak en of het opgenomen kan worden als werkwijze voor heel Leidschendam-Voorburg.

Meer activiteiten voor meisjes

S&W heeft een aanpak bedacht, na het opleveren van een afstudeeronderzoek door een Hbo-student, en voorgelegd aan het programmteam. In het najaar 2024 is S&W gestart met de uitvoering en rapporteert de voortgang aan het programmteam.

Ouderbetrokkenheid vergroten

Een aantal partijen waaronder, S&W, stichting Studielokalen en Spinoza hebben nagedacht hoe ouderbetrokkenheid vergroot kan worden. Hieruit is een plan voor vaders en een plan voor moeders gekomen. Deze acties worden in het najaar 2024 opgestart.

Rolmodellen

Voor het onderwerp rolmodellen is nagedacht met een aantal mensen uit het werkveld jongeren, waaronder collega's van de afdeling Veiligheid, Toezicht en Handhaving, de leerwerkmakelaar en stichting Epic Youth. De 1e stap is een onderzoek onder jongeren om vast te stellen wat voor hun aansprekende rolmodellen zijn. Binnen een aantal andere (gemeentelijke) projecten wordt ook gezocht naar rolmodellen, dit wordt gezamenlijk opgepakt.

In het najaar 2024 wordt aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek hier verder aan gewerkt.

(Vrije) tijdsbesteding jongeren

Een afstudeerstudent is bezig met een onderzoek, de verwachting is dat met de uitkomsten hiervan een concreet plan gemaakt kan worden.

De acties uit het uitvoeringplan Jongeren zijn nog in de opstartfase of in de ontwikkelfase dus resultaten zijn nog niet te benoemen.

3.2.3 Aanbevelingen

De werkwijze zoals deze bij de opgave Jongeren is toegepast, gaf voldoende aanknopingspunten voor samenwerking. Eigenaarschap, wie is penvoerder, wie coördineert, etc. is niet vanzelfsprekend. Het zou beter zijn om vooraf eigenaarschap te beleggen en daarna samenwerking met partners te zoeken.

3.3 Financiële zelfredzaamheid

3.3.1 Aanpak

In 2022 is er een partnernetwerkbijeenkomst georganiseerd voor partners die raakvlakken hebben met financiële hulp, participatie en laaggeletterdheid. Tijdens de bijeenkomst zijn projecten bedacht die moeten bijdragen aan meer financiële hulp, minder laaggeletterdheid en meer participatie naar werk. Vanaf januari 2023 is de projectleider Financiële zelfredzaamheid gestart en zijn directeur van de Bibliotheek aan de Vliet en directeur van Woej, trekkers geworden van deze opgave. In samenwerking met de partners is uitvoering gegeven aan de gestelde projecten. 2 keer per jaar zijn er bijeenkomsten gehouden met dezelfde groep partners, om het financiële – en taalaanbod in kaart te brengen en om de onderlinge samenwerking te versterken. Deze bijeenkomsten zijn geleid door de projectleider, samen met de trekkers.

3.3.2 Resultaten

Een uitgebreid overzicht van de (behaalde) resultaten van het uitvoeringsplan is te vinden in bijlage 3 op pagina 36.

Makkelijk vindbare financiële hulp

Er zijn meerdere acties ingezet om het financiële aanbod beter vindbaar te maken. Zo is er voor inwoners een routekaart voor financiële zorgen of vragen ontwikkeld. Ook is het Ping-loket uitgebreid in samenwerking met de Kredietbank. Daarnaast is het aanbod beter bekend geworden onder partners door de partnernetwerkbijeenkomsten en zijn er betere samenwerkingsafspraken gekomen.

Aanbod voor jongeren in de schulden: Jongeren Perspectief Fonds

Het college heeft in 2021 besloten dat de JPF-aanpak (Jongeren Perspectief Fonds) als pilot moest worden uitgevoerd binnen Sterk voor Noord in 2023-2024. Deze aanpak is geïmplementeerd en de verwachting is dat de doelstelling van 10 jongeren wordt behaald.

Verlagen van energielasten voor inwoners

In samenwerking met Just for you en Energy Common Leidschendam-Voorburg hebben inwoners in Leidschendam-Noord advies en hulp gekregen bij het verlagen van de energielasten. Just for you is in verschillende fases huis aan huis op bezoek geweest bij inwoners en Energy Common verzorgt bijeenkomsten en adviezen aan inwoners.

Matchen van vraag en aanbod op het gebied van taal

Er is meer inzicht gekomen in het vraag en aanbod op het gebied van taal en het taalaanbod in de wijk is en wordt uitgebreid. Dit is gerealiseerd in samenwerking met Woej, Foxtaal en Bibliotheek aan de Vliet.

Beter bereik van mensen die de taal willen leren

Het Taalhuis heeft een aantal activiteiten georganiseerd en hiermee meer inwoners bereikt. Georganiseerde activiteiten zijn onder andere: leesclubs, spreekuren, taalmaatjes en taalwandelingen. Nieuw is onder meer het taalcafé dat 2 keer voor het najaar van 2024 gepland staat en ook het taalketenoverleg is nieuw leven in geblazen, om de samenwerking tussen taalpartners te verbeteren.

Hulp voor ondernemers

Door samenwerking met Hogeschool Inholland, is per september 2024 een student ingezet van de studie businessstudies, om ondernemerschap in de wijk te bevorderen. Daarnaast wordt vanuit de studie creative business ook een oplossing uitgewerkt dat duurzaamheid, ondernemerschap en participatie bevordert. Dit gebeurt in samenwerking met de projectleider van het uitvoeringsplan Fijn en veilig wonen.

Begeleiding naar meer werk of participatie

De behoeften van inwoners die langer dan 2 jaar in de bijstand zitten, zijn door het werk van de participatieconsulenten in beeld. Meer inwoners zijn hierdoor aan het werk gegaan en/of hebben participatiestappen gezet. Een aantal inwoners heeft door de verwijzrol van de consulenten ook de juiste hulp van partners gekregen, die nodig was. Daarnaast is het vertrouwen van de inwoners naar de gemeente toe vergroot door de aanwezigheid van de consulenten in de wijk.

Loopbaanoriëntatie en begeleiding naar werk

Er zijn samenwerkingen opgezet en in ontwikkeling om meer jongeren te ondersteunen bij hun loopbaanoriëntatie en begeleiding naar werk. Een voorbeeld hiervan is een samenwerking met de studie sociaal juridische dienstverlening van Hogeschool Inholland met Epic Youth.

Evaluatie door inwoners

Inwoners zijn geïnterviewd om een beeld te krijgen van het effect van Sterk voor Noord in de wijk en specifiek gericht op de onderwerpen taal, participatie en financiële hulp. De uitkomsten laten veelal hetzelfde beeld zien. Inwoners willen gehoord worden, ze willen een veilige plek waar zij zich kunnen uiten en ze willen de taal oefenen.

Evaluatie door partners

De betrokken partners zijn op 3 september samengekomen om het uitvoeringsplan te evalueren en adviezen mee te geven voor het nieuwe uitvoeringsplan. Samengevat is er een algemene tevredenheid over de effectiviteit en rol van het versterkingsprogramma. Het grootste ontwikkelpunt zit in de samenwerking met alle 34 partners en duidelijkheid over eigenaarschap.

Evaluatie door trekkers

Gerard Hendriks en Vincent Ferdinandus hebben aangegeven dat ze zien dat zonder Sterk voor Noord er minder van de grond gekomen zou zijn op het vlak van samenwerking tussen de partners en ook het aanbod voor inwoners.

Wat we niet hebben opgepakt

In het uitvoeringsplan was opgenomen om onderzoek te doen naar de effecten van corona op het ondernemerschap in de wijk. Hier is geen aandacht meer naartoe gegaan, omdat op het moment van starten van het uitvoeringsplan, corona geen centrale rol meer speelde.

Er is onderzocht of we inwoners uit de participatiedoelgroep konden opleiden tot energiecoaches, om zo meer mensen aan het werk te krijgen en tegelijkertijd ook de wijk meer te voorzien van energiebesparingsadvies. Het bleek helaas niet rendabel met Just for you en het WSP om het traject in te richten. Bovendien bleken ook veel inwoners uit de doelgroep niet geschikt voor een dergelijk traject.

3.3.3 Aanbevelingen

Doorlopende acties

Acties die in het nieuwe uitvoeringsplan doorlopen zijn: het Jongeren Perspectief Fonds, de samenwerking met Hogeschool Inholland, financiële hulp voor inwoners, taalondersteuning, hulp voor ondernemers, het verlagen van energielasten en loopbaanoriëntatie en begeleiding voor jongeren.

Het advies is om blijvend in te zetten op participatie van inwoners, door laagdrempelige spreekuren in de wijk te houden, inwoners onder te brengen bij de juiste partijen, meer psychische problematiek aan te pakken en de mogelijkheden te onderzoeken hoe we actieve vrijwilligers kunnen behouden en werven door hen meer te belonen. Ook is het advies om actiever in te zetten op het versterken van de inwonerparticipatie en betrokkenheid in de wijk.

Volgens partners moet onder meer het volgende behouden worden: samenwerking, aandacht voor participatie, samenwerken met sleutelfiguren en het aanbod dicht bij de wijkbewoners.

Volgens de partners kunnen er ook een aantal zaken beter. Zoals nog meer naar de mensen toe gaan, meer laagdrempelig werken door gebruik te maken van alternatieve veilige bezoeklocaties, meer aandacht voor basisvaardigheden en bouwen aan vertrouwen tussen overheid en inwoners.

Slechts een klein deel van de partners van de werkgroep Financiële zelfredzaamheid heeft eigenaarschap getoond en proactief actie ondernomen. Het voortouw is voornamelijk door de projectleider genomen. Ook zijn projecten vertraagd door beperkte capaciteit van partners. De aanbeveling is daarom om meer verantwoordelijkheid bij partners te beleggen en ook om vooraf afspraken te maken over capaciteit van werknemers. In het nieuwe uitvoeringsplan zal hier ruimte voor moeten zijn/ hiertoe uitgenodigd worden.

3.4 Fijn en Veilig wonen

3.4.1 Aanpak

In 2022 zijn er bijeenkomsten georganiseerd voor partners en inwoners. Zij konden aangeven welke concrete acties en projecten bij zouden dragen aan een fijne en veilige wijk om in te wonen. Vanaf januari 2023 is de projectleider Fijn en veilig wonen gestart en is in samenwerking met de partners uitvoering gegeven aan de gestelde projecten. Jaarlijks zijn er bijeenkomsten geweest waarin werd teruggekeken naar de behaalde acties en projecten en waar nieuwe acties en projecten zijn geformuleerd. Partners en inwoners hebben aangegeven welke punten zij op zich wilden nemen en zij zijn hier mee aan het werk gegaan. De bijeenkomsten zijn geleid door de trekkers en de projectleider. De trekkers van de opgave Fijn en veilig wonen zijn Vidomes en de Politie. Daarnaast is Wooninvest de trekker van de werkgroep afval, meeuwen en ratten. Het uitvoeringsplan is geëvalueerd met de trekkers en de betrokken partners bij het uitvoeringsplan.

3.4.2 Resultaten

Een uitgebreid overzicht van de (behaalde) resultaten van het uitvoeringsplan is te vinden in bijlage 4, op pagina 41.

Hieronder is een samenvatting te lezen per onderwerp uit het uitvoeringsplan. We zijn ondertussen met 34 partners aan de slag in Leidschendam-Noord. Er zijn al veel verbindingen gelegd tussen organisaties die er nog niet waren. Ook werken organisaties meer samen en weten zij elkaar te vinden als situaties (dreigen te) escaleren.

Verminderen problemen met meeuwen

Het verwijderen van oude nesten en het plaatsen van prikkers op daken hebben tot een (lichte) afname geleid van de meeuwenoverlast. Er lijkt een goede stap te zijn gezet in het verminderen van de overlast van de meeuwen. Een volgende stap in de aanpak is gewenst, zodat het aanpakken van de meeuwenoverlast scherp op het netvlies blijft.

*Quote van een inwoner uit een complex waar prikkers zijn geplaatst:
"Ik kan weer langer slapen dan 06.00 uur 's ochtends."*

Verminderen van afvalproblematiek

Het verminderen van de afvalproblematiek blijkt een hardnekkig probleem. Vooral in stedelijke gebieden met hoogbouw. Niet alleen in Leidschendam-Noord maar ook in de rest van Nederland. Eén oplossing voor het probleem is er niet. Het zijn verschillende stukjes van de puzzel die bij elkaar moeten komen. Een aantal acties hebben tot een minder problematiek geleid. Het plaatsen van de grofvuiltegel heeft ertoe geleid dat inwoners hun grofvuil bij de tegel zetten en niet meer op de platen van de ondergrondse afvalcontainers zetten. Zo kan Avalex de containers goed legen en zijn er minder bijplaatsingen. Er zijn steeds meer inwoners en organisaties die zich actief inzetten voor de afvalproblematiek. Het aantal inwoners en organisaties die afvalprikken of andere acties ondernemen stijgt nog steeds. Voor veel partners is de aanpak van het afval geen kernactiviteit en wordt het 'erbij gedaan' en heeft het nog te weinig prioriteit. Ook staan de afspraken die we met elkaar hebben gemaakt centraal en niet het resultaat. Het lukt de partners van Sterk voor Noord nog onvoldoende om met elkaar voldoende slagkracht te ontwikkelen om dit probleem resultaatgericht en integraal aan te pakken.

Verminderen problemen met ratten

Bij het verminderen van de overlast van de ratten zijn een aantal effectieve stappen gezet zoals: Het voederverbod en een nieuwe vangmethode.

Inwoners hebben een initiatief opgezet om deur aan deur voorlichting te geven in verschillende talen. Wooninvest is een campagne gestart met een extern bureau en zijn ook gaan samenwerken met het inwonersinitiatief. De 1e stappen zijn gezet, maar deze mogen verstevigd en uitgebreid worden. Door middel van gedragsverandering zijn er minder bijplaatsingen, is er minder zwerfafval en verkeerd aangeboden grofvuil. Er zijn een aantal interventies ingezet, zoals de wijkwandeling, aanwezigheid bij buurtgerichte activiteiten en een meertalige flyer om gedragsverandering bij de inwoners op gang te brengen. Het zijn kleine bewegingen die een steeds groter bereik krijgen en waar er langzaam een waterbedeffect ontstaat. De betrokkenheid van inwoners, de kracht van samen optrekken en er structureel prioriteit aan geven gaat Sterk voor Noord helpen om meer resultaat te behalen.

Meer wijkbewoners voelen zich verbonden met elkaar

Ook het faciliteren van ontmoetingsruimte helpt inwoners om elkaar te ontmoeten en activiteiten te organiseren. De in 2024 geopende Tuinkamer van Noord voorziet in deze behoefte. In het kader van het gemeentelijke experimenteerprogramma inwonersparticipatie worden de resultaten van De Tuinkamer gemonitord.

In de zomervakantie van 2023 en 2024 zijn de Doe Mee! Weken georganiseerd. Het doel van de Doe mee! Weken is dat de partners (inclusief inwoners) van Sterk voor Noord hun activiteiten bundelen zodat het voor alle inwoners overzichtelijk is wanneer en waar welke activiteiten georganiseerd worden. Partners kunnen dan ook zien welke doelgroepen er nog gemist worden en daar hun aanbod op aanpassen. Door mee te doen aan de activiteiten ontmoeten buurtbewoners elkaar op een andere manier. De doelstellingen van Doe mee zijn ook tegen gaan van eenzaamheid, jongeren activiteiten te bieden zodat zij iets te doen hebben, bepaalde voorzieningen zoals maadie door de sluiting van scholen

Voorkomen van jonge aanwas in de criminaliteit

A. Inzet op minder criminaliteit

Er is vanuit Sterk voor Noord weinig zicht gekomen op de criminaliteit in de wijk. Landelijke cijfers geven verontrustende beelden. Lokaal worden deze niet altijd herkend. Gemeentelijke partners zijn van mening dat de huidige aanpak(ken) voldoende zijn of dat het niet mogelijk is trends te benoemen op wijkniveau.

De pilot Dealbreakers is een succes te noemen. Moeders uit de wijk doen graag mee aan de training. Veel ontwikkelen zich als sleutelfiguur in de wijk. Zetten zich in de voor de wijk of ontwikkelen zich verder op persoonlijk vlak. Zo hebben 2 moeders na de training een baan gevonden.

Het huidige basisaanbod van de gemeente is voornamelijk reactief georganiseerd. Er is in de basis nog weinig visie en beleid op het proactief voorkomen en tegen gaan van criminaliteit en ondermijning.

B. Inzet op minder overlast

Er zijn de afgelopen 2 jaar weinig extra acties boven op het huidige basisaanbod opgestart. Een deel van de partners vindt dat er weinig tot geen overlast in de wijk is en dat het bestaande aanbod voldoende is. Tegelijkertijd zien we vanuit Sterk voor Noord geen afname van de overlast. Ook de aanpak van overlast is reactief georganiseerd. Vanuit Sterk voor Noord willen we graag inzetten op het zo vroeg mogelijk tegengaan van overlast of het voorkomen van overlast.

C. Inzet leefbaarheidsregisseur

Door medefinanciering van Vidomes is op 1 januari 2023 gestart met een eigen gebiedsregisseur die een extra rol heeft gekregen, die van leefbaarheidsregisseur. Hierdoor is er 5 dagen per week iemand in de wijk aanwezig die naast de inzet van S&W, Woej en medewerkers van de woningbouwcorporaties, bewonersinitiatieven kan ondersteunen. Ook is er inzet op het organiseren van gezamenlijk activiteiten in de zomervakantieperiode onder de noemer Doe mee! Weken en het realiseren van de Tuinkamer van Noord. De gebieds- en leefbaarheidsregisseur is een belangrijke verbinder met de gemeentelijke organisatie met name op het gebied van de buitenruimte en veiligheid.

3.4.3 Aanbevelingen

De nieuwe ronde uitvoeringsplannen moet partners en inwoners uitnodigen om gezamenlijke initiatieven op te zetten. De huidige uitvoeringsplannen worden te veel als van de gemeente beschouwd en niet van alle partners en inwoners. Hierdoor zijn sommige partners en de inwoners de afgelopen periode (te) weinig actief geweest. Partners hebben weinig proactief signalen uit de wijk gedeeld met de andere partners van Sterk voor Noord en/of (in gezamenlijkheid) initiatieven opgezet.

In de komende periode wordt nog meer ingezet op het betrekken van de inwoners. Er moet op een andere manier, gezamenlijk als partners van het programma, met de inwoners in gesprek worden gegaan, zodat zij meer zelf aan het stuur van de wijk komen te staan. In het volgende uitvoeringsplan worden er ook meer initiatieven ondersteund voor het creëren van een fijnmazig sociaal netwerk in de wijk. Met als doel dat Inwoners zo meer verbonden worden met elkaar, meer naar elkaar omkijken en elkaar kunnen steunen als het nodig is.

De samenwerking binnen het programma met de verschillende afdelingen van de gemeente verliep vaak via het programmateam. De positionering van het programmateam in de gemeente is soms ook lastig gebleken. Dit heeft gezorgd voor onduidelijkheid over wie initiatieven neemt en/of ondersteunt in de wijk. Hierover moeten binnen de gemeente nadere afspraken gemaakt worden. Een “eigen” gebiedsregisseur voor het gebied is ook zeer wenselijk gebleken. In de afgelopen periode werd het onderwerp ondermijning nog gemist. Dit is toegevoegd aan het uitvoeringsplan en komt ook weer terug in het nieuwe uitvoeringsplan. Het voorkomen van ondermijnende criminaliteit is belangrijk om inwoners fijn en veilig in de wijk te laten wonen.

Halverwege 2023 is de afdeling Veiligheid, Toezicht en Handhaving gestart met het opstellen van de wijkveiligheidsplannen. In de wijkveiligheidsplannen komen veel onderwerpen overeen met de onderwerpen van Fijn en veilig wonen. In nauwe samenwerking wordt gewerkt aan een goede afstemming en versterking van beide plannen.

3.5 Communicatie en ondersteuning aan partners door het programma

3.5.1 Aanpak

Sinds september 2020 is het programmateam actief zichtbaar en bereikbaar voor inwoners en partners. Er zijn gesprekken gevoerd met partners en inwoners en er is een actief participatietraject opgezet waarin inwoners aan konden geven wat zij van de wijk vinden en wat ze graag aangepakt zien. Deze input is meegenomen in het programmaplan. In 2021 is gestart met een communicatieoverleg tussen partners. De groep bestond in 1e instantie uit ongeveer 15 partners. Het idee van het overleg was om met elkaar tot procesafspraken te komen rondom de communicatie van het programma en ook het eigenaarschap van de communicatie met elkaar te dragen. Ook was het de bedoeling om binnen deze groep met elkaar te bespreken hoe we het beste de bewoners kunnen benaderen. Denk hierbij aan het inzetten van sleutelfiguren, klakbordgroepen samenstellen en activiteiten met elkaar delen. Helaas heeft dit overleg niet geleid tot procesafspraken en dragen van het eigenaarschap met elkaar. De groep werd steeds kleiner, waardoor er in 2022 is besloten om te stoppen met deze groep.

In Leidschendam-Noord wonen inwoners die om uiteenlopende redenen minder goed worden bereikt. In het programma wordt extra aandacht besteed aan het bereiken van deze doelgroep. We willen meer en andere inwoners bereiken en betrekken, zodat een goede afspiegeling van inwoners meedenkt en meedoet. Bij het kiezen van de vorm van communiceren en de vaagstelling wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de interesses van de doelgroep. Dit betekent dat er ook in andere talen wordt gecommuniceerd, indien nodig.

Ook wordt er gebruik gemaakt van bestaande kanalen van partners, zoals (digitale) nieuwsbrieven, posters, sociale mediakanalen, een-op-een gesprekken en bijeenkomsten.

3.5.2 Resultaten

Website

Vanaf 2020 was het programma Sterk voor Noord te vinden op de website www.ingesprekmetlv.nl. De projectenwebsite van de gemeente had niet voldoende opties om het programma Sterk voor Noord duidelijk in de etalage te zetten. Ook was het programmateam van mening dat het programma niet op de projectenwebsite van de gemeente thuishoort, aangezien de gemeente 1 van de 34 partners in het programma is. In 2023 is de website www.sterkvoornoord.nl gelanceerd.

De website biedt ruimte voor belangrijke informatie voor inwoners, maar ook informatie over partners en voor partners. Verder staat er een agenda op de website waar de activiteiten die in Noord plaatsvinden, duidelijk te vinden zijn. Een kanttekening is wel dat de content vanuit de partners moet komen (met name de agenda), wat niet altijd gebeurt. Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuwe indeling van de website, zodat het nog duidelijker wordt waar de bewoner informatie kan vinden.

Toolkit

Op de website is een Toolkit communicatie te vinden. Partners die zich bezighouden met de communicatie over de projecten van Sterk voor Noord kunnen handige downloads vinden en informatie over de communicatiekanalen.

Partnernieuwsbrief

In 2022 is er gestart met een maandelijkse digitale partnernieuwsbrief om op deze manier partners op de hoogte te houden van nieuws vanuit het programmateam. Maar partners kunnen zelf ook artikelen insturen, om via deze weg elkaar te informeren over wat er speelt in Noord. Er zijn op dit moment 352 partners geabonneerd op de partnernieuwsbrief. Om de nieuwsbrief nog beter aan te laten sluiten bij de behoeften van de partners, wordt op dit moment een digitaal leesonderzoek uitgevoerd.

Social media

Sinds 2021 is het programma actief op social media, te weten Facebook en Instagram. Deze kanalen worden met name ingezet om op een laagdrempelige manier informatie over te brengen aan de bewoners van Noord. Ook worden bewonersinitiatieven actief gedeeld. Zowel Instagram als Facebook heeft nu zo'n 350 volgers. Doordat het inzetten van social media een arbeidsintensieve klus is voor communicatie, groeit het aantal volgers nog niet zo hard als we zouden willen.

Bewonersniewsbrief

Eind 2022 is het programmateam gestart met een bewonersniewsbrief. Deze nieuwsbrief wordt ieder kwartaal huis-aan-huis bezorgd in Prinsenhof (hoogbouw) De Heuvel en Amstelveen, aan 3600 huishoudens. Hierin staat informatie die interessant is voor alle bewoners. Denk aan hoe je overlast kunt melden, maar ook waar je heen kunt wanneer je financiële zorgen hebt. Er worden energiebesparingstips gedeeld, er wordt uitgelegd wat de Ooievaarspas is en hoe je die aan kunt vragen. Wijkagenten, de gebiedsregisseur of andere belangrijke sleutelfiguren worden voorgesteld in de nieuwsbrief. Ieder kwartaal wordt de inhoud met zorg samengesteld. De nieuwsbrief verschijnt alleen in het Nederlands.

Partnernetwerkbijeenkomst

2x per jaar wordt de partnernetwerkbijeenkomst georganiseerd. De afgelopen jaren heeft het programmateam deze bijeenkomst georganiseerd. Tijdens de bijeenkomst deelt het programmateam belangrijke informatie, wordt er terug- en vooruit gekeken en worden nieuwe partners voorgesteld. Daarnaast is er altijd ruimte voor een lezing of workshop over een onderwerp dat alle partners aanspreekt. Enkele onderwerpen die aan de orde zijn gekomen: armoede, bestaanszekerheid, verbinding maken met de Eritrese en Syrische gemeenschap, speeddaten tussen partners, fondsen werven en subsidies aanvragen etc. in November 2024 wordt de partnernetwerkbijeenkomst voor het eerst georganiseerd door een partner, te weten SenW en Woej.

Ondersteuning Doe mee! Weken

Het programma Sterk voor Noord levert communicatieondersteuning voor de Doe mee! Weken. Voor de Doe mee! Weken is in 2023 een eigen website gelanceerd, www.doemee-lv.nl, waarop alle activiteiten van die zomer te vinden zijn. Ook wordt er een programmaboekje gemaakt die onder andere

verspreid wordt op alle brede scholen (via SenW) en digitaal wordt aangeboden aan andere scholen. Het boekje ligt ook bij partners zoals SenW, Woej, Bibliotheek aan de Vliet en IBCE. Daarnaast wordt er actief ingezet op social media door gebruik te maken van betaalde campagnes en wordt er samengewerkt met Stichting Epic Youth, om zo ook de jongeren te bereiken. Er worden artikelen geplaatst in Het Krantje, borden langs de weg worden ingezet en posters worden verspreid. In 2024 is er per week een poster en flyer gemaakt met de activiteiten van die week, welke werd vertaald in het Arabisch en Engels en verspreid via Whatsapp groepen en social media.

Diverse communicatiemiddelen

Zowel het programmateam als de partners worden communicatief ondersteund met diverse communicatiemiddelen. Zo worden er diverse posters en flyers ontwikkeld in zowel de Nederlandse, Arabische als Engelse taal. Er worden nieuws- en persberichten geschreven over belangrijke mijlpalen en actief aan de pers verstuurd. Er worden bewonersbijeenkomsten georganiseerd en ook bewoners worden ondersteund bij hun activiteiten. De social mediakanalen kunnen voor diverse doeleinden worden ingezet. Daarnaast wordt er actief samengewerkt met een enthousiaste bewoner die filmpjes maakt.

Kanalen van partners

Ook wordt er gebruik gemaakt van de bestaande kanalen van partners, voor communicatie richting de inwoners. Er wordt regelmatig aan partners gevraagd om berichten te delen, posters op te hangen etc. Kanalen die worden ingezet via partners zijn: (digitale) nieuwsbrieven, posters, sociale mediakanalen, een-op-een gesprekken en bijeenkomsten.

Participatie

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft een participatieverordening en het programma heeft een specifiek communicatie- en participatieplan voor Noord, waarbij de gebiedsregisseur een centrale, adviserende rol speelt bij het koppelen van gemeentelijke trajecten en inwoners.

Ook kent de gemeente een experimenteerprogramma burgerparticipatie waarin alle vormen van burgerparticipatie worden gemonitord. De Tuinkamer van Noord wordt ook daarin gemonitord, er wordt daarbij gekeken naar of het zo is dat de Tuinkamer, die kosteloos gebruikt kan worden, leidt tot meer initiatieven van bewoners zelf.

Met het programma wordt ook gekeken naar hoe bewoners invloed kunnen krijgen in de prioritering van het programma en het agenderen van onderwerpen vanuit de wijk. Er wordt daarbij gezocht naar een vorm die past bij de demografische kenmerken en de schaal, en die recht doet aan zowel de diversiteit van de inwoners als aan wat er leeft in de 3 verschillende wijken en een begeleiding die proportioneel is. Een relevante gemeentelijke ontwikkeling daarbij is ook de gebiedstafel, waarbij initiatieven gewogen worden door verschillende vakgebieden en ook een representatie van inwoners. Hier kan wellicht aansluiting bij worden gezocht.

3.5.3 Aanbevelingen

Goede communicatie brengt mensen samen én kan ze bij elkaar houden. Het zorgt ervoor dat mensen zich gehoord en gezien voelen. Het overkoepelende doel van de communicatie is om een beweging te creëren en voor reuring te zorgen, zodat:

- Bewoners zien dat er iets gedaan wordt in hun wijk

- (meer) Bewoners zich aangesproken voelen en in beweging komen voor hun wijk en voor hun eigen toekomst
- Professionals in de wijken urgentie voelen om problemen aan te pakken en daarvoor samen te werken met anderen

We blijven communiceren over uiteenlopende onderwerpen, van zorgen over geld tot leuke activiteiten in de wijk en de afvalproblematiek. Het merk Sterk voor Noord blijft op de achtergrond zichtbaar in de communicatie. We blijven de boodschap communiceren dat we “samen werken aan een betere toekomst voor alle inwoners van Leidschendam-Noord”.

#SterkvoorNoord

Inwoners, jong en oud, willen ook aandacht voor de positieve dingen van Noord. Wijk- en inwonersinitiatieven worden daarom breed ondersteund en krijgen meer media-aandacht. Dit zie je ook terug in de omgevingsbeelden van de afgelopen periode. Met name positieve acties krijgen veel meer media-aandacht.

Uitgangspunten in de communicatie

- Partners van het programma blijven leidend in het contact en de communicatie met inwoners. De partners van Sterk voor Noord hebben vaak het eerste en het meeste contact met inwoners.
- Het programmabureau ondersteunt partners en inwoners in de communicatie en participatie, en neemt waar nodig het voortouw. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de partner- en inwonersnieuwsbrieven en inwonersportretten.
- De tone of voice is actief en positief. We zetten in op positieve communicatie. We communiceren in duidelijke taal en communiceren realistisch over kansen en uitdagingen.
- Als het nodig is om de boodschap te vertalen in een andere taal om zo een specifieke doelgroep te bereiken, doen we dit. Maar onze hoofdtaal blijft Nederlands.

4. Aanbevelingen

We wilden met deze evaluatie antwoord op de volgende vragen:

1. Kan de samenwerking tussen de partners beter en wat is daar dan voor nodig?
2. Hebben de acties en de organisatie rondom de uitvoeringsplannen bijgedragen aan het realiseren van de doelen?
3. Is er een aanpassing in de governance nodig?
4. Hoe kunnen het beste nieuwe uitvoeringsplannen worden opgesteld?

4.1 Samenwerking partners

Partners geven aan dat zij elkaar door het programma veel beter weten te vinden ook als de samenwerking minder vanzelfsprekend is. Men heeft elkaars nummer en schroomt niet om elkaar te bellen. Problemen uit de wijk met elkaar bespreken gebeurt nog te weinig, dan wijkt men toch nog vaak uit naar het reguliere overleg. Dat wil men graag anders doen. Ook de samenwerking binnen de gemeente met het programma vraagt verduidelijking.

- Rondom de pijlers meer gestructureerd overleg om samen problemen te bespreken en gezamenlijk initiatieven te nemen om tot oplossingen te komen die bijdragen aan de doelen van het programma.
- Binnen de gemeente nadere afspraken maken over de inzet van de afdelingen om bij te dragen aan de doelen van het programma.

4.2 Resultaten

De meeste acties uit de uitvoeringsplannen zijn uitgevoerd en hebben bijgedragen aan de doelen van het programma. Hierover is gerapporteerd door middel van het projectenboek en er is een monitor met een nulmeting opgeleverd. De volgende monitor komt in 2025 over de jaren 2023 en 2024. Een aantal acties uit de 1e uitvoeringsplannen lopen door in de komende jaren.

- Het is nog onvoldoende gelukt (ten opzichte van de ambitie) om inwoners nadrukkelijker een rol te laten nemen binnen het programma. Hier is wel inzet op geweest maar vraagt meer tijd en inzet voor het uitdenken van de aanpak.
- Beeldvorming over het programma lijkt dat het iets van de gemeente is en niet van en voor partners (incl. inwoners). Hier moet nadrukkelijker op ingezet worden door het programma (de partners).

4.3 Governance

Uit de gesprekken met de bestuurders is gebleken dat er, mede door wisseling van bestuurders, onduidelijkheid is over de rollen van het bestuur. In de eerste volgende vergadering op 7 november 2024 worden daarom de volgende vragen voorgelegd aan het bestuur om deze onduidelijkheid weg te nemen:

- Wat is ervoor nodig om de rol van bestuurder van het programma in te vullen?
- Herkent men de noodzaak tot andere opzet van de uitvoeringsplannen?
- Welke rol ziet het bestuur voor het bestuur ten opzichte van het uitvoeringsplan?

4.4 Opzet nieuwe uitvoeringsplannen

De huidige uitvoeringsplannen worden onvoldoende door de partners ervaren als hun plannen/ acties. Hiervoor is een andere opzet nodig. De 2e ronde van het uitvoeringsplan Jongeren heeft laten ervaren dat samen prioriteiten stellen helpt, maar ook onvoldoende de vanzelfsprekendheid oplevert dat een partner (en/of coalitie van partners met inwoners) een actie oppakt.

- De nieuwe uitvoeringplannen moeten vooral aangeven waaraan gewerkt kan worden, doelen uit het programmaplan, beoogde resultaten. De initiatieven moeten komen van partners en inwoners en minder van tevoren vastgelegd om eigenaarschap te vergroten.
- Inwoners en partners moeten worden uitgenodigd om met elkaar te bepreken waar verbeterpunten liggen en op welke wijze zij deze willen aanpakken en wat er nodig is om dit tot een goed resultaat te brengen. Inwonersbetrokkenheid moet hierbij altijd nadrukkelijk aanwezig zijn. Het programma(team) kan hierbij ondersteunend zijn om het mogelijk te maken.

De verwachting is ook dat de nieuwe subsidiesystematiek de basis van voorzieningen gaat versterken binnen Leidschendam-Voorburg. Dus ook in Leidschendam-Noord, hiermee kan nog meer extra inzet gepleegd worden op de problemen van het gebied. De doelen en resultaten van het programma zijn al vastgesteld in het programmaplan en opgenomen in de monitor.

- Via het projectenboek kan er verslag gedaan worden welke acties zijn opgepakt en in de 2-jaarlijkse monitor op welke wijze deze hebben bijgedragen aan de gestelde doelen. In de nieuwe uitvoeringsplannen worden deze nader toegelicht.

Bijlage 1

**Leidschendam-
Voorburg**

Rapportage Evaluatie governance

---

30 september 2024

Onderzoek & Business Intelligence

Gemeente Leidschendam-Voorburg

1. Inleiding

Het programma Sterk voor Noord kent een bestuur dat bestaat uit partners die hun sector vertegenwoordigen en de wethouder die de subsidiepartners vertegenwoordigt en de gemeentelijke organisatie. De uitvoeringsplannen van de eerste periode lopen ten einde en het is de bedoeling dat in 2025 nieuwe plannen worden opgesteld. Tevens is dit een mooi moment om de governance en de bestuurlijke samenwerking binnen het programma Sterk voor Noord te evalueren.

Samenstelling bestuur

Er zijn de nodige ontwikkelingen en bestuurlijke wisselingen geweest. Bij aanvang van het programma bestond het bestuur uit: burgemeester (voorzitter), politie, GGD, JGZ, Spinoza (vertegenwoordiger sector VO), Panta Rhei (vertegenwoordiger sector PO), Vlietkinderen (vertegenwoordiger kinderopvang), Limor (vertegenwoordiger sector GGZ), wethouder (vertegenwoordiger gesubsidieerde partners en gemeentelijke afdelingen) en programmamanager. Later is de directeur Sociaal Domein toegetreten tot het bestuur. Het bestuur kwam zes wekelijks bij elkaar en in dit overleg werden ontwikkelingen in de wijk en de voortgang van het programma besproken. In 2022 was dit met name het opstellen en vaststellen van de uitvoeringsplannen.

Eind 2022 zijn de uitvoeringsplannen vastgesteld en kon er gewerkt worden aan het uitvoeren van de acties. In deze periode is besloten om per opgave een projectleider aan te trekken die het betreffende uitvoeringsplan kon coördineren en zorg kon dragen voor de randvoorwaarden zodat de partners de afgesproken acties konden uitvoeren. Ook het monitoren van de voortgang, bijstellen van acties en opzetten van nieuwe acties behoorden tot hun rol. Het bestuur had de behoefte om beter bij de opgaven aan te sluiten. Hieruit is voortgekomen dat er per opgave trekkers kwamen. Deze trekkers zijn naast de dagelijks bestuursleden gezocht bij de meest actieve partners in de wijk. Het bestuur is vervolgens uitgebreid met de partners die ook trekker van een opgave zijn. Ook de bestuurder van Fonteyenburg is toegetreten tot het bestuur.

Overlegstructuur

De bestuursleden komen anno 2024 op diverse momenten bij elkaar. Maandelijks is er een stand-up met de trekkers die elkaar bijpraten, bevragen en een thema bespreken. Hierbij zijn ook de projectleiders, directeur Sociaal Domein, wethouder en programmamanager aanwezig. Het algemeen bestuur komt 2 keer per jaar bijeen. Zij doen dit voorafgaand aan de partnernetwerkbijeenkomst waaraan alle partners van het programma Sterk voor Noord kunnen deelnemen. In het algemeen bestuur wordt gesproken over de voortgang en nieuwe ontwikkelingen waarop zij hun feedback kunnen geven. En bestuurders kunnen vanuit hun eigen werkveld vraagstukken inbrengen die binnen het programma opgepakt kunnen worden.

Daarnaast is er veelvuldig contact per opgave tussen trekkers en projectleiders om af te stemmen en acties af te spreken.

Andere formele overlegmomenten binnen het programma betreffen onder meer dat van het programmateam dat bestaat uit programmamanager, projectleiders, gebieds- en leefbaarheidsregisseur,

communicatieadviseur en -medewerker, en de participatieconsulenten. Het programmateam komt 2-wekelijks samen om de voortgang en uitvoeringszaken met betrekking tot het programma te bespreken. Bovendien is er 3-wekelijks een bestuurlijk overleg tussen wethouder, directeur Sociaal Domein en programmamanager. Enkele keren per jaar is er afstemming tussen de burgemeester, wethouder, directeur en programmamanager.

Rondetafelgesprekken

Om de governance te evalueren zijn er op verzoek van de bestuursleden rondetafelgesprekken gevoerd. Hiervoor zijn alle bestuursleden uitgenodigd. Er zijn 2 rondetafelgesprekken geweest van ieder 1,5 uur. De gesprekken zijn begeleid door een onderzoeksadviseur van team OBI van de gemeente Leidschendam-Voorburg. Voorafgaand aan de gesprekken ontvingen de deelnemers een memo met daarin een toelichting op het waarom van het rondetafelgesprek en de vragen die we aan de orde wilden stellen.

Aan het rondetafelgesprek van 2 september namen 7 leden van het algemeen bestuur deel. Bij de bijeenkomst van 11 september waren 6 bestuursleden aanwezig. In beide rondetafelgesprekken is er met de deelnemers teruggekeken op de bestuurlijke samenwerking tot nu toe. Wat ging daarin goed en wat heeft de bestuurlijke samenwerking de leden gebracht? Ook is vooruitgekeken naar wat wensen of verbeterpunten zijn, en wat er nodig is om die te realiseren.

2. Terugblik bestuurlijke samenwerking

Wat gaat er goed?

In beide rondetafelgesprekken overheerst een **positief beeld** over de bestuurlijke samenwerking binnen het programma. De leden zijn – nog steeds – enthousiast en voelen zich gecommiteerd aan de ambities en doelen van het programma. De sfeer van de samenwerking is goed. Er is sprake van een wij-gevoel en het is van belang om het plezier ten aanzien van het programma te behouden. De bestuursleden waarderen de ruimte die er is om 'gewoon te gaan doen en ervan te leren'.

Een belangrijke opbrengst van de bestuurlijke samenwerking is het vergroten van het eigen netwerk en het **versterken van de relaties**. De bestuursleden leren andere partijen veel beter kennen, de lijnen tussen de diverse organisaties zijn kort, er is laagdrempelig contact en men weet elkaar beter te vinden. Dit maakt dat de verschillende organisaties **sneller kunnen schakelen**. Ook buiten het programma om, en bij casuïstiek.

Daarnaast ontstaat er veel **meer gezamenlijkheid en integraliteit** in het oppakken van onderwerpen dan wel praktijksituaties. Voorheen zouden partners een bepaald thema ieder apart oppakken. Nu komen in het programma zaken bij elkaar en worden zij samen opgepakt. Er is ruimte voor nieuwe initiatieven. Het programma vormt een proeftuin voor 'anders werken'. Concreet voorbeeld dat naar voren is gekomen in beide rondetafelgesprekken is de afnemende vaccinatiegraad. Dit is ingebracht en partners buiten de GGD gingen meedenken en meedoen om vaccinaties onder de aandacht te brengen. Dit is een pareltje als het gaat om de samenwerking binnen het programma.

De structuur van de bestuurlijke samenwerking wordt in het algemeen toereikend bevonden. Het werken met thema's en trekkers werkt volgens de bestuursleden goed, net als de frequentie van samenkomen. Er is sprake van **regelmatige afstemming en communicatie**. Hierdoor weten bestuursleden wat er speelt en de geboden informatie bevordert de coördinatie.

Nog **enkele tips** die zijn genoemd:

- Overweeg om bij partners op locatie te vergaderen en niet alleen op het gemeentehuis.
- Wissel als trekker eens van thema. Draagt bij aan een nieuwe frisse blik op de thematiek en men leert andere partners kennen.

Ook zijn er **enkele kanttekeningen** geplaatst. Zo is de betrokkenheid en mate van inzet van bestuursleden sterk persoonsgebonden. Het trekker zijn kost veel tijd en is intensief en het dagelijkse werk als bestuurder van een partnerorganisatie moet ook gedaan worden. Soms ook lastig omdat verschillende partners subsidiegericht werken, terwijl de werkwijze van Sterk voor Noord anders is. Verder is de GGZ nog zoekende om hun plek te pakken in het programma en de aansluiting aan te gaan met andere partners.

Tot slot nog een winstwaarschuwing. Leidschendam-Noord is een springplank; zodra mensen het beter krijgen gaan zij weg. Hiervoor komen doorgaans inwoners met een kwetsbare positie voor terug. Dit betekent dat partners continu moeten blijven investeren in de wijk. Achterover hangen is er niet bij.

Wat kan beter?

De evaluatie richt zich op de bestuurlijke samenwerking. In een van de rondetafelgesprekken is de vraag aan de orde gekomen of het bestuur aan het besturen is of niet. Voor de een geldt dat het vooral gaat om informeren, overzicht houden en signaleren dan om keuzes maken, kaders stellen en vooruitbrengen zoals bij besturen. Een ander ervaart wel dat er sprake is van besturen door diens rol als trekker.

Meer strategisch sturen

Ongeacht ieders ervaringen komt uit beide rondetafelgesprekken naar voren dat de bestuursleden meer sturing willen geven en meer op strategisch niveau willen acteren dan nu het geval is. Men wil doorgaans meer de focus leggen op strategie en beleid en minder op uitvoering. Meer sturen en vaststellen van gezamenlijke doelen voor de korte en lange termijn. Meer de kaders scheppen. Dit vanuit een gezamenlijke visie op het programma, de uitvoering en governance. Op dit moment ervaren bestuursleden onvoldoende de ruimte om naast de uitvoeringsplannen te komen met plannen en initiatieven. Het was onvoldoende helder voor de bestuursleden dat zij zelf signalen kunnen agenderen en daar een plan van aanpak voor kunnen indienen. Terwijl daar juist wel een wens ligt vanuit het programmateam.

De bestuursleden geven aan behoefte te hebben aan een of enkele sessies per jaar om op meer strategisch niveau van gedachten te wisselen over de aanpak van de 3 pijlers. Daarnaast is het idee geopperd om onderwerpen op te pakken over de 3 pijlers heen en deze in kleine werkgroepen met 2 bestuursleden op te pakken. Hierbij wordt gedacht aan onderwerpen zoals sociale cohesie of begrenzen van inwoners. Het zou dan aan het bestuur zijn om te bepalen welke onderwerpen worden opgepakt.

Ook is gesproken over meer regie voeren op doelen. Wat gaan we wanneer behalen? Er is behoefte aan meer focus en verdieping door het benoemen van een paar onderwerpen die ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden binnen een bepaalde termijn. De term KPI's is gevallen, in ieder geval meer meetbaar maken van doelen en dan met name de output.

Meer duidelijkheid rol en verantwoordelijkheden

Hoewel de structuur van bestuur en trekkers en de overlegmomenten als positief worden ervaren, bestaat er wel onduidelijkheid over de rollen en verantwoordelijkheden van bestuur en trekkers. Dit speelt met name bij nieuwe bestuursleden, maar ook voor degene die al langer deel uitmaken van het bestuur geldt dat zij in het begin erg zoekende waren naar wat van hen nu verwacht werd. Soms leidt het ook tot ongemakkelijke situaties met samenwerkingspartners omdat bestuursleden zowel in bestuur zitten als in de uitvoering.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- Rol en verantwoordelijkheden van programmamanager ten opzichte van bestuur. Wat mag deze functionaris zonder het bestuur?
- Duidelijkheid over besluitvormingsprocessen en heldere besluitvorming.
- Inzicht in verdeling van gelden.
- Positionering programmateam, inclusief huisvesting.

Doorbreken 'silo'

Bestuursleden signaleren dat het programma Sterk voor Noord een 'silo' of koker op zich gaat vormen. Dat is niet de bedoeling. Het is zaak om de verbinding breder in de gemeente aan te gaan en ook daarbuiten. Het is van belang dat meer organisaties, wethouders en gemeentelijke afdelingen zich committeren aan het programma. Dit geldt ook voor de gemeenteraad. Het programma leeft nu niet meer bij de raadsleden. De vraag is hoe we ook hen meer meekrijgen.

Dit betekent enerzijds dat de bestuursleden (nog) meer als ambassadeur gaan optreden en actief de verbinding aangaan met relevante partijen. Anderzijds behoort er ook sprake te zijn van tweerichtingsverkeer (haal- en brengplicht) en kunnen partijen vanuit zichzelf de verbinding aangaan. Hierbij kijkt men vooral naar het meer betrekken van de wethouders en de gemeentelijke afdelingen. Pleidooi is wel dat er vanuit het programma actief de verbinding gezocht wordt en niet af te wachten.

In het kader hiervan is gesproken over meer laten zien wat er gebeurt binnen en vanuit het programma. Niet alleen de festiviteiten, maar juist wat de meerwaarde is van de samenwerking. De behoefte aan meer focus, verdieping en het formuleren van doelen draagt hieraan bij omdat dit voor communicatie meer houvast biedt. Geef ook kwalitatieve duiding aan het programma. Met verhalen, van mensen in de wijk. Laat hen vertellen wat er tot nu toe gedaan is en waar zij veranderingen zien. Successen laten zien, maar ook de cases die vastlopen door wetgeving of het systeem.

Meer verbinding en vernieuwing

Verder is er behoefte aan meer verbinding tussen alles wat er gebeurt binnen de gemeente, en binnen het programma. Dit sluit ook aan bij het bovenstaande omtrent het voorkomen dat het programma Sterk voor Noord een nieuwe zuil wordt binnen de gemeente.

Allereerst wordt aangegeven dat er veel overlap zit tussen de overleggen van de diverse subsidietafels en programma's binnen de gemeente. Het zou fijn zijn als dit beter op elkaar wordt afgestemd. Daarnaast willen de bestuursleden meer samenhang tussen de verschillende onderdelen – pijlers en acties - binnen het programma Sterk voor Noord. Meer op zoek gaan naar dwarsverbanden en deze benutten. De suggestie om te gaan werken met kleine werkgroepen aan onderwerpen over de drie pijlers heen is een mogelijkheid hiertoe. En het formuleren van gezamenlijke doelen om op te sturen kan helpend zijn.

Verder is er geconstateerd dat er vanuit het programma(partners) nog onvoldoende vernieuwende initiatieven ontstaan. Weliswaar weten partners elkaar beter en makkelijker te vinden en kunnen zaken sneller geregeld worden (en dat is al een hele winst), maar het blijft veelal regulier werk en 'van hetzelfde'. Nieuwe wegen bewandelen gebeurt nog te weinig.

Meer participatie van bewoners

Een ander verbeterpunt betreft het betrekken van bewoners. De wens is om dit meer te gaan doen en de participatie van bewoners te versterken. Het betrekken van bewoners bevordert het eigenaarschap en maakt dat met het programma meer kan worden aangesloten bij degenen om wie het gaat en wat er speelt in de wijk. In het kader hiervan is de wijkraad nog benoemd. Ook is gesproken over community vorming. Dit zou een mooi strategisch thema kunnen zijn voor het bestuur om op te pakken.

Bijlage 2 Uitvoeringsplan Jeugd en onderwijs

Doel: Verhoging van deelname aan voor- en vroegschoolse educatie		
Activiteit	Resultaat	Status
<p>Om de warme begeleiding van ouders (van indicatie afgifte door consultatiebureau aan ouder tot plaatsing en deelname peuter op VE-groep) te versterken, worden "ouders in de wijk", Spel en Opvoedpunt ingezet als ambassadeurs en om ouders bij de hand te nemen.</p> <p>VOSS-project verplaatsen naar de Waterlelie.</p> <p>Actieve benadering van ouders om non-bereik te verminderen en start in VE- groep te stimuleren.</p> <p>Inzet medewerker Spel en Opvoedpunt uitbreiden.</p>	<p>JGZ, kinderopvang en scholen ondernemen diverse initiatieven om ouders (meer) te betrekken. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van zgn. sleutelfiguren uit de wijk.</p> <p>Er is vanuit Kansrijke Start een oudertraining georganiseerd voor Eritrese ouders met als doel hen meer te betrekken bij het onderwijs en de VE.</p> <p>VOSS-project is verplaatst naar de Waterlelie.</p> <p>Er is extra inzet gedaan op het Spel- en Opvoedpunt.</p>	Afgerond
<p>Door alle peuters (met en zonder VE-indicatie) in de wijk starten met 2 jaar (taalrijpe leeftijd) op de peutergroep i.o.v. 2,5 jaar, profiteren zij een half jaar langer van een rijke speelomgeving en zijn beter toegerust om in te stromen in de kleuterklas. Mogelijke zorg wordt eerder gesignaleerd.</p>	<p>Er zijn uitwisselingsbezoeken geweest naar Rijswijk en Zoetermeer naar kinderopvang die al met 2 jaar VE aanbieden. Er zijn voor- en nadelen te vinden voor deze aanpak; het vraagt bijv. meer inzet omdat veel kinderen met 2 jaar nog niet zindelijk zijn.</p>	Wordt voortgezet binnen LEA
<p>In bestaande VE-groepen werd geconstateerd dat veel peuters meer ondersteuning nodig hebben dan de PM-ers kunnen bieden. Daarom is na een onderzoek een samenwerking met een jeugdhulp aanbieder opgestart.</p>	<p>In Noord hebben twee VE-groepen ook in totaal acht plekken gekregen voor peuters die meer hulp nodig hebben dan regulier beschikbaar is op de VE.</p> <p>Jeugdhulp wordt geboden in de vorm van extra inzet van een PM'er, advies van een gedragswetenschapper en huisbezoeken aan de ouders.</p>	Loopt, effect wordt gemonitord en meegenomen in de LEA

Doel: Ouderbetrokkenheid wordt vergroot		
Activiteit	Resultaat	Status
<p>Ouders krijgen taallessen op verschillende tijdstippen en verschillende plekken in de wijk gericht op taal die nodig is om met medewerkers (school en opvang) te communiceren over hun kind.</p> <p>Ouders hebben de jaartraining op de Waterlelie met inzet van NT2 docent en oudernieuwsbrief afgerond.</p>	<p>Ouders hebben hun eigen netwerk vergroot (zitten bij elkaar in de Whatsapp groep) en zijn meer betrokken bij wat er op school gebeurt.</p>	Afgerond
<p>Ouderkamer in IKEC, Margriet minimaal 2 keer per week open.</p> <p>Laagdrempelige bijeenkomsten waarbij professionals vanuit verschillende disciplines aanwezig zijn op basis van verschillende thema's.</p>	<p>VOSS-project heeft ook deze functie</p> <p>Ouderkamer is 2 keer per week open.</p>	Doorlopend

<p>Brugfunctionaris gestart op de Waterlelie, die ouders helpt bij o.a. het invullen van formulieren en aanvragen van financiële hulp.</p> <p>Op de Margriet en op de Trampoline start in schooljaar 24/25 ook een brugfunctionaris (via Kwadraad). Via SvN wordt ook een student SJD toegevoegd op school.</p>	Ouders krijgen een vertrouwensband met school en delen sneller andere zorgen die zij hebben.	Wordt uitgebreid
Stichting Studielokalen heeft een vertrouwensband opgebouwd met de ouders van de kinderen die zij taallessen geven.	Stichting Studielokalen is daarmee een belangrijke brug geworden tussen school en kinderen, gaan ook mee naar kind-gesprekken op school.	Wordt uitgebreid met andere projecten die ouderbetrokkenheid vragen

Doel: Meer kinderen hebben een gezond gewicht en een positief zelfbeeld		
Activiteit	Resultaat	Status
Voor Margriet, Waterlelie en De Trampoline is cofinanciering gedaan voor een bijdrage van het Jeugd Educatie Fonds (€ 5000 per school per jaar).	Gezonde lunch, schoolboeken, laptops en schooluitjes worden uit deze bijdragen bekostigd.	Wordt opgepakt in de lijn (OAB)
<p>Elke school kiest voor een eigen programma, passend bij de populatie kinderen in de wijk. In dit programma worden keuzes gemaakt om tijdens, tussen en naschools een breed aanbod te bieden om de brede talentontwikkeling van kinderen te stimuleren en gelijke kansen te bevorderen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waterlelie: alle kinderen krijgen een gezonde lunch en brede activiteiten sport, cultuur, muziek, techniek etc. - Brede schoolactiviteiten. - In 2023 onderzoeken of er meer aanbod naschools mogelijk is. 	Er zijn bijeenkomsten geweest om de Verrijkte Schooldag te verkennen. De Waterlelie heeft hiervoor geld gekregen van School en omgeving (rijksregeling).	Dit wordt verder opgepakt in werkgroep 2 van de LEA
Kind naar Gezonder Gewicht is gestart in Noord als een pilot. Hierbij wordt een verhoogd BMI van een kind de start van een gesprek met het gezin over een ondersteuningsbehoefte op breder vlak dan alleen gezondheid.	Inmiddels zitten 33 gezinnen in traject en is de aanpak uitgebreid naar o.a. Bovenveen.	Dit wordt verder opgepakt in de lijn (GALA)

Doel: Leerachterstanden worden ingelopen		
Activiteit	Resultaat	Status
<p>Stichting Studielokalen is opgericht.</p> <p>50 kinderen uit Leidschendam-Noord krijgen extra taallessen en sociaal-emotionele coaching op zaterdag.</p>	Betrokken kinderen laten een grote vooruitgang zien in lees- en schrijfvaardigheid op school. Hierdoor wordt het beter mogelijk voor hen om te laten zien wat ze kunnen en om zo het schooladvies te krijgen dat bij hun mentale capaciteit past.	Wordt doorontwikkeld

<p>Continueren Kansrijke start (meer ondersteuning bieden in de vroegste fase van het leven van kinderen. Hierbij gaat het om de eerste 1000 dagen: preconceptie, zwangerschap en eerste levensjaren.</p>	<p>Kansrijke start heeft vele belangrijke projecten opgestart, waaronder de training van Eritrese ouders.</p>	<p>Wordt in de lijn verder ontwikkeld</p>
---	---	---

Bijlage 3 uitvoeringsplan Financiële zelfredzaamheid

Doel: meer inwoners krijgen laagdrempelige financiële hulp		
Activiteit	Resultaat	Status
Makkelijk vindbare financiële hulp.	<p>Er is een routekaart ontwikkeld voor partners en inwoners. Hiervoor is input geleverd door inwoners en partners. De routekaarten worden in het jaar 2024 online en offline verspreid.</p> <p>Er zijn 4 bijeenkomsten georganiseerd waarbij taalpartners en financiële partners samen hebben besproken hoe ze beter kunnen samenwerken en doorverwijzen.</p>	In uitvoering
Hulp bij geldzaken en juridisch advies door studenten.	<p>Het Ping-loket is tijdelijk extra geopend geweest van september 2023 – mei 2024. Beperkte opkomst heeft geleid tot het sluiten ervan. Het loket heropent 2 oktober op woensdagen van 11.00 tot 12.00 uur in de Tuinkamer van Noord voor elke inwoner.</p> <p>Studenten van het juridisch loket lopen succesvol stage bij het sociaal servicepunt.</p> <p>De samenwerking met Futureworks voor Inholland studenten is erg uitgebreid waardoor we al de volgende opdrachten bij de volgende studies hebben laten plaatsvinden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Student afgestudeerd op taalaanbod Nt1 • Student afgestudeerd op financieel aanbod • Student afgestudeerd op doorlopend taalaanbod • Student 3e jaars opdracht afgerond vraag en aanbod jongeren en werkgevers vanuit living lab • Student bijna afgestudeerd op LOB aanbod op vmbo-scholen. • Student afgestudeerd via Karlijn over aanbod SJD in bibliotheek • Creative business studenten opdracht voor uitvoeringsplan Fijn en veilig wonen • Nieuwe samenwerking SJD - Epic Youth: studenten moeten zich nog melden • Social work: mogelijk studenten voor ondersteuning Tuinkamer • Startende gesprekken met pabo voor ondersteuning bij Stichting studielokalen voor vanaf februari • Creative business module waarde creatie. Opdracht staat uit voor weesfietsen, duurzaamheid en participatie > overlap uitvoeringsplan Fijn en veilig wonen en Financiële zelfredzaamheid 	In uitvoering
Meer vroegsignalering.	Hier wordt vanuit beleid met betrokken partners aan gewerkt.	
Hulp voor ondernemers.	Per september 2024 opent het businessloket, dat gerund wordt vanuit het businessloket 070 van Inholland. Het businessloket wordt gestart door 1 student, die in het begin onderzoek doet naar vraag en aanbod van ondernemers uit de wijk. Het idee is om vervolgens een proactieve aanpak uit te voeren. Dit kan betekenen het organiseren van masterclasses voor ondernemers in de Tuinkamer.	In uitvoering

Aanbod voor jongeren in de schulden.	Het Jongeren perspectief Fonds is succesvol opgericht. Elke voorwaarde die in het collegevoorstel is gesteld, is uitgevoerd. 8 jongeren zijn in actieve begeleiding en voor 6 jongeren is de begeleiding al afgerond of overgedragen. Er worden acties ondernomen om te onderzoeken hoe het gemeente breed kan worden ingericht.	Afgerond
Verlagen energielasten	Energiecoaches van Just for you zijn langs geweest bij de inwoners van Noord voor voorlichting over duurzaamheid en het toepassen van kleine aanpassingen die de woningen energiezuiniger maken Geholpen huishoudens tussen 2022 en nu; 896 (waarvan 201 in de Heuvel/Amstelwijk en 696 in Prinsenhof) - in eind 2022 en begin 2023 zijn de huishoudens in de Heuvel/Amstelwijk geholpen en een klein deel van Prinsenhof. - Begin 2024 is de rest van Prinsenhof geholpen. Ook is onderzocht met het programma duurzaamheid, de organisatie Just for you en de participatieconsulenten hoe er een constructie kon worden ingericht om inwoners uit de wijk op te leiden tot energiecoach. Dit bleek niet werkbaar.	Afgerond

Doel: meer inwoners beheersen de Nederlandse taal goed		
Activiteit	Resultaat	Status
Matchen vraag en aanbod.	<p>De bibliotheek heeft stroomschema voor partners ontwikkeld.</p> <p>Middels studentenonderzoeken is de vraag naar passend taalaanbod zichtbaar geworden.</p> <p>Foxtaal geeft deels haar taallessen in sporthal de Fluit.</p> <p>Foxtaal start met Woej per september 2024 een nieuwe sociale redzaamheid groep, waarbij kinderopvang ook is geregeld.</p> <p>Vanuit het taalketenoverleg wordt meer samenwerking gevonden.</p> <p>September 2024 wordt gestart met 'voor jou en je kind', dat een pilot is voor ouders van kinderen hoe zij taal bij hun kinderen kunnen stimuleren.</p> <p>Dit komt voort uit de pilot 'gemeentelijke gezinsaanpak laaggeletterdheid', waarbij de samenwerking met de Bibliotheek, stichting Studielokalen en Sterk voor Noord is versterkt.</p> <p>Hieruit volgt ook een gemeentebrede samenwerking om de gezinsaanpak goed in te richten voor heel Leidschendam-Voorburg, waar straks ook scholen, kinderopvang, informeel taalaanbod zijn aangesloten.</p>	In uitvoering
Beter bereik van mensen die de taal willen leren.	A. Leesclubs en spreekuren	In uitvoering

	<p>Twee keer per week; maandag en woensdag; gemiddeld 30-40 deelnemers per keer verdeeld over 3 niveaus (A0-A1, A1-A2, A2-B1); we lezen een makkelijke krant (Startkrant of Nieuwsbegrip) en praten samen. Bij de beginners gebruiken we vooral praatplaten en praktische spreekmethodes. Bij het spreekuur kunnen mensen langskomen met vragen over de taal leren in de breedste zin. Onze vrijwilligers vangen hen op en begeleiden hen naar de juiste plek, bij de bieb of bij een taalpartner.</p> <p>B. Taalmaatjes Taalmaatjes zijn vrijwilligers die 1x pw afspreken met een taalvrager (A1-B1) en gedurende 1 uur NL spreken. Het traject duurt 1 jaar. In 2023 hebben we 75 koppels gemaakt en begeleid (resultaatafspraak was 70). De afspraak met de gemeente is dat we ook in 2024 ook 70 taalkoppels vormen. Naar alle waarschijnlijkheid bereiken we dit aantal al begin oktober.</p> <p>C. Taalwandelingen Een taalwandeling is zoals de naam al doet vermoeden een wandeling in de buurt waarbij taal centraal staat. In 2023 hebben we 4 keer een taalwandeling georganiseerd met totaal 20 deelnemers. In 2024 hebben we tot nu toe 1 wandeling georganiseerd met 20 deelnemers. De volgende wandeling is op maandag 9 september.</p> <p>D. Taalontmoetingen Een taalontmoeting is een activiteit waarbij taal centraal staat, maar waarvan de locatie niet voor de hand ligt. Bijvoorbeeld een excursie met onze taalvragers naar het zwembad of Woej. Maar ook voorlichting aan ouders van kleuters van basisscholen met wie we samenwerken. In 2023 hadden we 85 deelnemers. In 2024 hebben we tot nu toe 75 deelnemers.</p> <p>E. Rondleidingen We geven in de bibliotheek regelmatig een rondleiding aan bijvoorbeeld taalscholen, Woej of het kindcentrum De Waterlelie. In 2023 hadden we 51 taalvragers in de bieb. In 2024 zijn dit er tot nu toe 28.</p> <p>F. Uitreiking certificaten Participatieverklaringstraject Mensen die moeten inburgeren, volgen als verplicht onderdeel het PVT. De 5e ontmoeting vindt in de bibliotheek plaats, waar deelnemers een rondleiding krijgen en ter afsluiting van het traject hun certificaat ontvangen uit handen van de wethouders van LV, Wassenaar en Voorschoten. In 2023 hadden we 131 deelnemers. In 2024 hebben we tot nu toe 65 deelnemers.</p> <p>G. Training herkennen en doorverwijzen In de training van 2,5 uur leren deelnemers hoe je laaggeletterdheid herkent, hoe je het gesprek aangaat en waar je mensen naar door kunt verwijzen. We geven deze training zelf. In 2023 waren er helaas geen trainingen, in 2024 hebben we 1 training gegeven aan 12 schuldhulpmaatjes van Woej.</p> <p>H. Taalnetwerk LV Het Taalnetwerk is in 2023 nieuw leven ingeblazen op uitvoerend niveau. We ontmoeten elkaar 4x per jaar. Inmiddels weten we elkaar goed te vinden en</p>	
--	---	--

	<p>worden taalvragers warm overgedragen van de ene naar de andere organisatie.</p> <p>We starten in nov/dec 24 met een pilot voor een Taalcafé in Leidschendam.</p> <p>I Aanwezigheid festivals/markten: we staan op 24 augustus 24 op het Wereldfestival in Leidschendam.</p> <p>J. Aan de netwerkgroep Week tegen Eenzaamheid gaven we een rondleiding door de bibliotheek in Leidschendam en vertelden we meer over de maatschappelijke projecten van de bibliotheek (Taalhuis, Bibliotheek aan huis, Community Librarian, VoorleesExpress). Dit zorgde voor extra bekendheid en sindsdien krijgen we ook van deze partijen aanmeldingen voor nieuwe taalmaatjes.</p> <p>K Trainingen taalvrijwilligers Voor onze taalvrijwilligers organiseren we regelmatig trainingen en bijeenkomsten, zoals de workshop Inzet materiaal bij taalcoaching, Omgaan met taalniveaunderschillen in groepen, de presentatie van het Sociaal Servicepunt/ verzorgd door Caroline van Enst, de basistraining voor nieuwe taalmaatjes en de vervolgworkshop Taalcoaching in de praktijk.</p> <p>Om onze taalvrijwilligers op de hoogte te houden over de nieuwe inburgeringswet organiseerden Liz van de gemeente en Astrid van Vluchtelingenwerk op ons verzoek een presentatie over inburgeren. Hiervoor waren ook onze partners/de vrijwilligers van Foxtaal, Woej en Welzijn Rijswijk uitgenodigd. Daarnaast maakte onze communicatie collega een infographic om het hele inburgeringstraject inzichtelijker te maken, die ook bij de gemeente in goede aarde viel.</p> <p>L Eind 2023 verzorgde een vaste bezoeker van de bibliotheek de workshop 'Gezond eten en bewegen' voor onze deelnemers van het Taalhuis in Leidschendam.</p> <p>In november en december 2024 starten de eerste taalcafés in Noord.</p> <p>September 2024 wordt gestart met 'voor jou en je kind', dat een pilot is voor ouders van kinderen hoe zij taal bij hun kinderen kunnen stimuleren.</p> <p>Dit komt voort uit de pilot. gemeentelijke gezinsaanpak laaggeletterdheid, waarbij de samenwerking met de bibliotheek en stichting Studielokalen en Sterk voor Noord is versterkt.</p> <p>Hieruit volgt ook een gemeentebrede samenwerking om de gezinsaanpak goed in te richten voor heel Leidschendam-Voorburg, waar straks ook scholen, kinderopvang, informeel taalaanbod zijn aangesloten.</p> <p>Signalen uit de wijk van inwoners die beter de taal willen leren zijn besproken met beleid. Via de participatieconsulenten zijn meer inwoners doorverwezen naar de informele, non-formele en formele taalaanbieders.</p>	
--	---	--

Doel: meer inwoners zijn aan het werk en/of doen actief mee aan de samenleving		
Activiteit	Resultaat	Status
Begeleiding naar werk en/of participatie.	<p>2 consulenten hebben de doelgroep die langer dan twee jaar in de bijstand zit gesproken. Zij hebben hen doorverwezen naar andere instanties en meerdere inwoners participatiestappen kunnen laten zetten.</p> <p>Resultaat is ook dat de consulenten een vertrouwd gezicht zijn geworden, dat de drempel om hulp te zoeken lager is geworden en dat we een beter beeld hebben van wie deze inwoners zijn en wat ze nodig hebben.</p> <p>Voor periode van september-december 2024 zijn 2 spreekuren per week geopend in de Tuinkamer, waar de consulenten aanwezig zijn voor inloop van inwoners. Met als doel meer laagdrempelig contact met inwoners.</p> <p>Ook zijn bewoners voor het najaar uitgenodigd om met elkaar activiteiten te organiseren omtrent een bepaalde hobby. Dit ter stimulering van het onderlinge netwerk en het oefenen van de taal.</p>	In uitvoering
Loopbaan oriëntatie en begeleiding voor jongeren.	<p>Het Jongeren adviespunt van SenW helpt in samenwerking met de gemeente, jongeren wanneer ze 18 worden.</p> <p>Er is een samenwerking opgezet tussen Sociaal Juridische dienstverlening van in Holland en Epic Youth om webinars en podcasts door studenten met jongeren te maken over thema's gerelateerd aan de arbeidsmarkt.</p> <p>Wanneer studenten zich aanmelden hiervoor, zal dit van sept. 2024 – januari 2025 plaatsvinden.</p>	In uitvoering

Bijlage 4 uitvoeringsplan Fijn en veilig wonen

Doel: Verminderen problemen met meeuwen		
Activiteit	Resultaat	Status
Voor het broedseizoen oude meeuwnesten van daken verwijderen.	Beide woningcorporaties en de VVE halen jaarlijks voor het broedseizoen de meeuwnesten van het jaar daarvoor weg. Het jaarlijks voor het broedseizoen verwijderen van de meeuwnesten is opgenomen in de Lokale Prestatie Afspraken met de woningcorporaties en is daarmee geborgd.	Afgerond Opgenomen in de Lokale Prestatie Afspraken
Netten en prikkers op daken aanbrengen.	VVE Symfonie heeft in 2023 geëxperimenteerd met het plaatsen van prikkers op de dakranden. Na een visuele inspectie blijkt dat het aantal meeuwnesten na het plaatsen van de prikkers is afgenomen. Voor het plaatsen van de prikkers werden zo'n 15 nesten per dak gevonden. Na het plaatsen van de prikkers is dit afgenomen naar 5 nesten per dak. Naar aanleiding van de uitkomst van bovenstaande pilot heeft Vidomes bij een aantal flats ook prikkers geplaatst. Vidomes onderzoekt of er bij alle flats prikkers geplaatst gaan worden.	In uitvoering
Ooievaarspaal neerzetten.	Bij navraag bij experts en andere woningcorporaties bleek dat het neerzetten van de ooievaarspaal niet voor een afname van meeuwen zorgt. Ook is onderzocht of het inzetten van een valkenier meerwaarde zou hebben. Maar dit bleek niet haalbaar.	Afgerond
Aansluiten lobby Den Haag.	De provincie is de trekker van de lobby. Wij zijn daarbij aangesloten.	Afgerond
Nav de lobby met Den Haag mogelijkheden om problemen met meeuwen te verminderen uitwerken.		In uitvoering

Doel: Verminderen van afvalproblematiek		
Activiteit	Resultaat	Status
Vaste aanbodplekken voor grofvuil op verschillende plekken. Inspraak voor bewoners. Monitoring op aanzuigende werking.	De grofvuiltegel zorgt ervoor dat inwoners hun grofvuil bij de tegel zetten en niet meer op de platen van de ondergrondse afvalcontainers zetten. Zo kan Avalex de containers goed legen. Tegelijkertijd herkennen wij ook dat inwoners hun grofvuil onvoldoende aanmelden bij Avalex. En dat geplaatst grofvuil uitnodigt om er nog meer grofvuil bij te zetten. De komende periode wordt er nog een verbeterslag gemaakt om de overlast die het grofvuil nu veroorzaakt te verminderen.	Afgerond Vervolgstappen zijn noodzakelijk.
Vrijwilligers ondersteunen, voorlichten, en activeren om zwerfvuil en bijplaatsingen tegen te gaan.	Er zijn steeds meer inwoners en organisaties die zich actief inzetten voor de afvalproblematiek. Het aantal inwoners en organisaties die afvalprikken, stijgt nog steeds. En ook werken zij onderling meer samen. De betrokkenheid wordt vergroot doordat inwoners elkaar enthousiasmeren, er via verschillende partners meer wordt gecommuniceerd over de regels en de	In uitvoering

	<p>oplossingen en doordat inwoners en groepen actief door de gebiedsregisseur worden benaderd om mee te doen of activiteiten op te zetten.</p> <p>Ook heeft de Integrale LeefbaarheidsActie bijgedragen aan het vergroten van betrokkenheid van inwoners bij de afvalproblematiek. Vanuit betrokken inwoners horen wij dat het steeds beter lukt om medebewoners aan te spreken op het juist aanbieden van grofvuil of het juist plaatsen van het afval in de containers. Inwoners durven dit meer en krijgen meer positieve reacties.</p>	
Aanpakken hardnekkige afvaldumpplekken.	<p>Sinds juli 2023 rijdt er een scanauto in de gemeente rond die bijhoudt waar er ongewenst afval (afvalzakken en grofvuil) geplaatst wordt. Er is veel tijd gaan zitten om de AI het afval goed te laten herkennen. Deze fase wordt nu afgerond. In de volgende fase worden de meldingen van de scanauto direct als melding in het systeem van de gemeente of Avalex gezet. De voorbereidingen voor bestuursrechtelijk handhaven zijn opgestart.</p>	In uitvoering
Containertuintjes.	<p>In eerste instantie zagen we een daling van bijplaatsingen. Na een maand of 3 waren er weer evenveel bijplaatsingen als bij de start van de pilot. Daarbij kwam ook nog dat de containers met de tuintjes voor Avalex lastig te legen waren. Om deze redenen is besloten de pilot te beëindigen.</p>	Afgerond
In gesprek met bewoners en vergroten betrokkenheid.	<p>Er zijn steeds meer inwoners die zich actief inzetten voor de afvalproblematiek. Het aantal inwoners en groepen die afvalprikken stijgt nog steeds. En ook werken zij onderling meer samen. De betrokkenheid wordt vergroot doordat inwoners elkaar enthousiasmeren, er via verschillende partners meer wordt gecommuniceerd over de regels en de oplossingen en dat inwoners en groepen actief door de gebiedsregisseur worden benaderd om mee te doen of activiteiten op te zetten. Ook heeft de Integrale LeefbaarheidsActie bijgedragen aan het vergroten van betrokkenheid van inwoners bij de afvalproblematiek. Vanuit betrokken inwoners horen wij dat het steeds beter lukt om medebewoners aan te spreken op het juist aanbieden van grofvuil of het juist plaatsen van het afval in de containers. Inwoners durven dit meer en krijgen meer positieve reacties.</p>	<p>In uitvoering</p> <p>Voorstel is om hier ook in het nieuwe uitvoeringsplan mee verder te gaan</p>
Lessen geven op scholen.	<p>De 3 basisscholen hebben aangegeven dat zij interesse hebben in een gastles van Avalex. Ook wordt onderzocht of er een programma over zwerfafval gegeven kan worden tijdens de verrijkte schooldag.</p>	In uitvoering
Onderzoeken zwerfvuilconvenant met Veurs Lyceum.	<p>De samenwerking met het Technasium is een succes. We mogen nu voor het 3e jaar een opdracht aanbieden voor het vak Onderzoeken & Ontwikkelen.</p> <p>Er wordt onderzocht of dit bij Stadsbeheer bestendig kan worden.</p>	In uitvoering.

Doel: Verminderen problemen met ratten		
Activiteit	Resultaat	Status
Nieuw contract plaagdierbestrijding.	Met het nieuwe plaagdierbestrijdingscontract worden er behoorlijk meer ratten gevangen dan met de oude methode. We blijven hier dan ook mee door gaan. Maar ook met deze methode worden niet alle ratten afgevangen.	Afgerond Wordt voorgezet via Stadsbeheer
Rattenoverlast adviesbureau inhuren.		Afgerond.
Uitvoering plan tegengaan rattenoverlast.	Alle aanbevelingen uit het plan zijn uitgevoerd.	Afgerond
Vogel voerende inwoners aanspreken.	Samen met betrokken inwoners hebben de handhavers inwoners aangesproken die excessief vogels voerde. In samenwerking met hulpverleningsorganisaties zijn deze inwoners ondersteund in het stoppen met voeren.	Afgerond
APV aanpassen .	Het voederverbod is in 2022 opgenomen in de APV.	Afgerond Wordt voorgezet in het reguliere werk van handhaving

Doel: Door middel van gedragsverandering minder bijplaatsingen, minder zwerfafval en verkeerd aangeboden grofvuil		
Activiteit	Resultaat	Status
Wijkwandelingen.	Wijkwandelingen zijn 1 van de interventies die ingezet worden om inwoners te betrekken, te informeren of te enthousiasmeren. Samen met het aansluiten bij bijeenkomsten met verschillende groepen is dit een interventie die aansluit bij de inwoners van de wijk. De wijkwandelingen zijn opgenomen in het reguliere werk van de leefbaarheidsregisseur.	Afgerond.
Meertalige flyers en aanwezigheid bij buurtgerichte activiteiten.	De communicatie vanuit Sterk voor Noord wordt nu standaard meertalig aangeboden ene meertalige flyers zijn opgenomen in de reguliere werkwijze van communicatie en de participatiestrategie. Bijna altijd is er 1 partner van Sterk voor Noord bij buurtgerichte activiteiten aanwezig. Wel zouden de partners elkaar tijdens zo'n activiteit meer kunnen versterken. Dit wordt de komende periode doorontwikkeld.	Afgerond

Doel: Meer wijkbewoners voelen zich verbonden met elkaar		
Activiteit	Resultaat	Status
Flatcoach.	De flatcoach is gestart in een 55+ complex aan de Burgemeester van Duyvendijklaan. Er is daar, vooruitlopend op een ontmoetingsruimte in de wijk, tijdelijk een ontmoetingsruimte gecreëerd. Hier zijn ook andere inwoner van de wijk welkom. Het doel van de inzet van de flatcoach is inwoners langer zelfstandig te laten wonen en het voorkomen van eenzaamheid. We zien dat de flatcoach bewoners met elkaar verbindt, zorgt voor meer sociale cohesie in het	In uitvoering

	complex en inwoners doorverwijst naar instanties wanneer dit nodig is.	
Lief- en leedstraatjes.	Tijdens de Oog voor Elkaar weken in 2023 is er in de Burgemeester Velthuiserlaan geworven voor een gangmaker voor de Lief en Leedstraatjes. Helaas heeft dit niet geleid tot een lief en leedstraatje. Het inzicht dat het heeft opgeleverd is dat burens elkaar nog te weinig kennen voor een lief- en leedstraatje. We moeten dus eerst investeren om burens elkaar te laten kennen.	Afgerond
Ontmoetingsruimte in de Heuvel en Prinsenhof.	Gezien het monumentale karakter en de kosten is het een uitdaging om nieuwe ruimtes in de wijken te bouwen. Bestaande ruimtes worden veelal al volledig gebruikt. De sportkantine van Sportfondsen staan overdag leeg. Sportfondsen heeft aangeboden dat deze ruimte overdag gebruikt kan worden als Tuinkamer van de wijk. Alvast vooruitlopend op de woonkamer van de wijk functie die de nieuwe bibliotheek gaat bekleden. De Tuinkamer van Noord is op 16 mei 2024 geopend en is een plek waar buurtgenoten elkaar kunnen ontmoeten en mee kunnen doen aan activiteiten. Voor een ontmoetingsruimte in De Heuvel heeft Vidomes studie gedaan naar een mogelijkheid aan de Burgemeester Duijvendijklaan. Helaas bleek dit voorstel niet haalbaar. Vervolgstappen worden gezet. Vidomes heeft op de Duijvendijklaan wel een tijdelijke ruimte ter beschikking gesteld als huiskamer.	In uitvoering

Doel: Meer wijkbewoners voelen zich verbonden met hun wijk		
Activiteit	Resultaat	Status
Inzetten leefbaarheidsregisseur.	De inzet van de leefbaarheidsregisseur is 1 van de successen van Sterk voor Noord. De meerwaarde van de leefbaarheidsregisseur is dat zij hiervoor werkzaam was in de wijk en al veel contacten had met organisaties en inwoners. Ze kende de sociale kaart en de betrokken inwoners. Hierdoor kon zij vlot van start. En was zij voor de inwoners al een bekend gezicht wat het voor hen makkelijker maakte om haar te benaderen. De leefbaarheidsregisseur weet de leefwereld van de inwoners ontzettend goed naar de systeemwereld van de gemeente en organisaties te brengen. Ze springt in (systeem)gaten. Ze stopt niet waar anderen wel stoppen. Ze stopt pas als het probleem voor de inwoner naar tevredenheid is opgelost. Dit is een meerwaarde op de functie van de gebiedsregisseur. Inwoners zien echt verandering als de leefbaarheidsregisseur iets oppakt. Met als gevolg dat zij zich gehoord voelen en meer vertrouwen krijgen in de gemeente. De leefbaarheidsregisseur wordt ook steeds beter gevonden door inwoners die nog niet	Zeer succesvol en verlengen.

	<p>bekend zijn bij partners. Dit zijn vaak inwoners die graag iets zouden willen betekenen voor de wijk.</p> <p>Tenslotte is de leefbaarheidsregisseur ook het 'smeermannetje' in de wijk. Ze verbindt inwoners aan organisaties, organisaties aan inwoners en organisaties aan elkaar. Wanneer organisaties hun afspraken niet nakomen, spreekt zij hen erop aan.</p> <p><i>Een quote van een inwoner: "Ik ga het liefste naar de leefbaarheidsregisseur toe. Zij weet hoe ze dingen op moet lossen. En ze doet dit ook. Ook heeft ze de contacten bij de gemeente om het op te lossen."</i></p>	
--	---	--

Doel: Voorkomen van jonge aanwas in de criminaliteit		
Activiteit	Resultaat	Status
Uitvoeren pilot Dealbreakers.	<p>Er zijn 2 trainingen gegeven. De 3^e wordt momenteel opgestart.</p> <p>Voor elke ronde zijn er enthousiaste moeders die graag mee willen doen met de training. Op dit moment hebben zich meer moeders aangemeld dan dat er plekken zijn. Het resultaat van de training is dat moeders meer weerbaarder zijn. Zo heeft een aantal moeders na de training een vaste baan gevonden. Andere moeders voelen zich gesteund en zetten zich met elkaar in voor de wijk. Dit kan bijvoorbeeld zijn om voorlichting over het voederverbod te geven in de wijk. En daarnaast zijn er een aantal moeders sleutelfiguren in de wijk geworden. Zij herkennen nu signalen van jeugdcriminaliteit, huiselijk geweld en opvoedproblemen. Zij verwijzen andere moeders door naar hulp. Wat zij signaleren is dat er veel multi-problematiek is in de wijk. En dat er geregeld ouders bij hen aankloppen met vragen over het drugsgebruik van hun pubers.</p> <p>Het project wordt in andere wijken opgestart en is opgenomen in de reguliere werkzaamheden van de afdeling VTH.</p>	Succesvol afgerond.
Voorlichting en preventie voor jeugd (politiekids).	Dit wordt periodiek herhaald.	Succesvol afgerond
Laagdrempelig contact met ouders.	Begin 2023 hebben studenten van Inholland het idee bedacht van een kennismarkt voor kinderen en hun ouders. Het organiseren van de kennismarkt zou door een vrijwilliger uitgevoerd worden. Helaas is deze vrijwilliger door persoonlijke omstandigheden nog niet in staat geweest om dit te organiseren.	Binnenkort in uitvoering
Werven leden nieuwe Buurtpreventieteams.	<p>Begin 2023 is er in samenwerking met de afdeling VTH een werving gestart voor buurtpreventieleiden. Dit heeft 3 leden opgeleverd. Dit is niet voldoende om een BPT te starten.</p> <p>Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor een volgende wervingscampagne. Daarnaast wordt er op initiatief van jongeren uit de wijk het concept buurtvaders opgezet.</p>	In uitvoering.
Veiligheidsdag organiseren.	De veiligheidsdag is in 2024 afgelast vanwege de verwachte slechte weersomstandigheden.	Afgerond

Aanpak overlast in Prinsenhof.	In februari 2023 is de aanpak afgerond. Er was op dat moment geen sprake van overlast. Er zijn (samenwerkings)afspraken gemaakt voor als er weer overlast wordt geconstateerd.	Afgerond
Aanpak jeugdoverlast.	In Leidschendam-Noord zijn 2 plekken waarop er structureel overlast is. 1. Fluitpolderplein Eind januari 2024 is de definitieve groepsanalyse, inclusief opschaal- en escalatieplan, Fluitpolderplein door VTH opgeleverd. Dit wordt op dit moment uitgevoerd. Er is nog steeds sprake van overlast op het Fluitpolderplein. 2. De portieken van huur- en koopwoningen. De portiekoverlast is op het JOSO afgeschaald naar de voorliggende partners. De reden hiervoor is dat de overlast niet structureel is. Dit betekent dat de partner die de overlast constateert het initiatief neemt om integrale samenwerkingsafspraken te maken met andere betrokken partners. Ook zijn zij verantwoordelijk voor het toezien op het nakomen van de gemaakte afspraken. Verschillende partners en inwoners vinden dat er wel sprake is van structurele overlast.	In uitvoering Voorstel: opnieuw opnemen in uitvoeringsplan
Handhaven niet fietsen in winkelcentrum Prinsenhof.	Tijdens de integrale leefbaarheidsacties hebben de handhavers waarschuwend opgetreden tegen inwoners die fietsen in het winkelcentrum Prinsenhof. De fysieke omgeving nodigt uit om te fietsen en handhavend optreden lost het probleem niet op. Fysieke aanpassingen lijken een structurele oplossing te zijn. Voortzetten door middel van fysieke aanpassingen. Indien dit geprioriteerd wordt.	In uitvoering

Andere initiatieven		
Voorlichtingen GGZ.	In het 3e kwartaal van 2023 zijn we begonnen met thema voorlichtingen vanuit GGZ Rivierduinen. Thema's waren onder andere eenzaamheid, depressie en verslaving. De voorlichtingen waren voor alle inwoners van de gemeente. Gezien de opkomst bij de voorlichtingen is er behoefte onder de inwoners van Leidschendam-Voorburg aan dit soort voorlichtingen. Na de evaluatie is besloten dat we de voorlichtingen voort gaan zetten vanuit de gemeente.	Afgerond
Pilot Wijk GGZ.	Door de inzet van de Wijk GGZ 'er ontvangt de inwoner sneller de juiste zorg of begeleiding. Hierdoor is er minder leed achter de voordeur, en voorkomt dat de inwoner in een crisissituatie terecht komt, of dat door zijn gedrag escalaties in de wijk ontstaan. De inwoner ontvangt niet alleen sneller de juiste zorg of begeleiding, dit is ook dicht bij de inwoner georganiseerd en is zichtbaar voor de inwoner. De inwoner weet waar hij/zij terecht kan met een ondersteuningsvraag door helder en duidelijk met inwoners te communiceren.	In uitvoering
Woonfraude.	Door middel van de aanpak woonfraude willen we een veiligere woonomgeving creëren voor onze	In uitvoering

	inwoners. Dit willen we bereiken door middel van een aanpak woonfraude in samenwerking met de woningcorporaties en andere betrokken partijen zoals politie en welzijnsorganisaties. De aanpak zal bestaan uit het opstellen van woonfraudebeleid en bijbehorende uitvoeringsafspraken.	
Jongerenwerk op veiligheid.	In 2023 werd er geconstateerd dat er ambulante jongerenwerk gemist werd. Jongerenwerkers die buiten op straat zijn, met jongeren in contact komen en hen aanspreken op overlastgevend gedrag. Per 1 mei 2024 is er vanuit VTH een pilot gestart met jongerenwerk op veiligheid.	In uitvoering
Buurtvaders	Jongeren van de focusgroep van SenW hebben behoefte aan buurtvaders. <i>'Wij hebben een luisterend oor in de wijk gemist als jongeren. Iemand die ons begreep, waar je respect voor hebt en die je ook kan aanspreken op je gedrag maar waarvan je weet dat je in goed vertrouwen dingen kan delen. Wij wensen de generatie jongeren na ons een buurtvader om gedrag bij te sturen en de vertrouwenspersoon te zijn die je soms nodig hebt.'</i> SvN heeft de jongeren, jongerenwerk, VTH en politie ondersteund bij het opzetten van het plan. Dit zal in eind 2024 worden uitgevoerd.	In uitvoering
Integrale leefbaarheidsactie	Er zijn 3 integrale leefbaarheidsacties geweest. Het doel van de integrale leefbaarheidsacties is dat de partners van Sterk voor Noord en in de inwoners zich gezamenlijk inzetten om de leefbaarheid te verbeteren.	Afgerond
Doe Mee! Weken	Het doel van de Doe mee! Weken is dat de partners (inclusief inwoners) van Sterk voor Noord hun activiteiten bundelen zodat er voor alle inwoners overzichtelijk is wanneer en waar welke activiteiten georganiseerd worden. Partners kunnen dan ook zien welke doelgroepen er nog gemist worden en daar hun aanbod op aanpassen. Door mee te doen aan de activiteiten ontmoeten buurtbewoners elkaar op een andere manier.	In uitvoering Voorstel: opnemen in de reguliere opdrachten aan de partners.

Ondermijning

Tijdens de afgelopen periode is er geconstateerd dat we het onderwerp ondermijning missen in het uitvoeringsprogramma Fijn en veilig wonen. Om fijn en veilig te kunnen wonen en jonge aanwas te voorkomen is het essentieel dat ondermijning in het uitvoeringsplan wordt opgenomen. We hebben daar de afgelopen periode een start mee gemaakt met het aanpakken van woonfraude. De komende periode willen we ondermijning breder aanpakken.